

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.

Velja za celo leto..... \$6.00
Za pol leta 3.00
Za New York celo leto..... 7.00
Za inosebnostv celo leto... 7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 234. — ŠTEV. 234.

NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 5, 1920. — TOREK, 5. OKTOBRA, 1920.

VOLUME XXVIII. — LETNIK XXVIII.

LAŠKI DELAVCI IN RAZDELITEV ZEMLJE

OBOROŽENI KMETJE SO ZASEDLI VEČ POSESTVE, NE DA BI NALETALI NA KAK ODPOR. — BARONOM BO ZAČELA SLABA PRESTI. — UPORNIKE JE VODIL MENIH NA KONJU. — VOJAKI SO DOBILI POVELJE, DA SE NE SMEJO VMEŠAVATI.

Palermo, Sicilija, 4. oktobra. — Na tisoče oboroženih kmetov je danes zasedlo več posestev v Siciliji. Vsa ta posestva so bila danes kot tudi pred par sto letih v rokah raznih fevdalnih baronov. Baronom je nosila zemlja velikanske dobičke. Toda namesto, da bi dali kaj teh dobičkov kmetom, so lahkomisljeno zapravljali denar po Rimu, Napolju, Parizu in Madridu.

V Alcamo so se odigrali jako značilni prizori. Kmetje so se zbrali pod italijansko zastavo, nosili v levicah sveče, podobne, v desnicah pa orožje ter peli svete pesmi.

Vodili so jih biči vojakov, ki pripadajo najrazličnejšim strankam. Neki močan oddelek je vodil menih Brancatelli na konju. V rokah je držal križ ter navduševal kmete naj ne odnehajo prej, dokler ne dosežejo svoje pravice.

Med strašnim upitjem ter petjem svetih pesmi so kmetje zavzeli velikansko posestvo vojvode Corigliano.

Pri tem pa niso leteli na noben odpor, ker so oblasti prepovedale policistom in vojakom vmešavati se v to zadevo.

Nadalje so zasedli kmetje posestvo barona Camarate, barona Floristete ter več drugih plemičev.

Prefektu iz Vatanije so vsi navdušeno nazdravljali, ker je v posebnem dekretu izjavil, da imajo kmetje popolno pravico polastiti se posestev.

Pri vsem tem je bil usmrčen en sam človek.

Ko se je vračalo tristo kmetov z nekega zasedenega posestva, so jih prebivalci sosednje vasi iz zasede napadli. Mrtev je bil eden, nekaj pa ranjenih. Napad se je izvršil vsled tega, ker bi napadalec radi imeli zase dotično posestvo.

ALI SO ARETIRALI PRAVEGA MOŽA?

Nekega Zelinskija so zaslišavali skozi celo noč. — Bil je v New Yorku na dan eksplozije.

Pittsburgh, Pa., 4. oktobra. — Policija je izvršila večeraj tukaj močnejšo arretacijo. Vreče se preiskave, da se ugotovi, če je aretirani v kateremkoli stiku z eksplozije na Wall St. v New Yorku, ki je zahtevala toliko človeških življenj.

Arretirani je neki Florijan Zelinski, ki je soglasno z nekaterimi poročili odločen anarhist. Drugi poročajo, da je njegovo ime Zelenska. Star je 29 let in policija ga je prišla na glavnem kolodvoru. Izjavil je, da stanuje ponavadi v Brooklynu, a je navedel tukaj svoj naslov na št. 470 Cleveland Ave. Policija je baje našla v njegovem stanovanju v nekem hotelu večje množino dinamita ter užgalice.

Arretirani je baje priznal, da je hotel spraviti eksplozivne snovi v New York ter pripraviti nadaljnjo katastrofo kot je bila ona na Wall Street.

Napram nekemu sopotniku na vlaku je baje Zelinski rekel, ko je prišel vlak iz West Virginije v Pittsburgh, kako na svojo prtljago:

— To je za nadaljno eksplozijo. Hočem odnesti to v New York. Ali ste videli, kaj smo storiili v New Yorku? Prihodnje bo še hujše. To je bil šele pričetek. (Malo čudno, da bi se mogel človek tako premisliti dobro, komu bo ste vročili denar za poslati v stari kraj ali pa za vožnjo listko.)

Premislite dobro, komu bo ste vročili denar za poslati v stari kraj ali pa za vožnjo listko.

Bodaj živimo v času negotovosti in slabe, vsekaj postat hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in zakoni ni bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavijo v denarnem prometu nepričakovane in preke stvari izkušnim in premožnim tvežem; kako bo pa malo reiškuženim začetnikom mogoče izpolniti svoje neuteemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljke so zadnji čas po novi svari in na nov način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in sanje živo izplačujejo.

Včasih smo računali za pošiljke jugoslovanskih kron po sledečih cenah:

300 kron	\$ 3.00	1000 kron	\$ 9.50
400 kron	\$ 4.00	5000 kron	\$ 47.00
500 kron	\$ 5.00	10000 kron	\$ 94.00

Vrednost denarja sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vna prej. Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar doseže v roke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Money Order, ali po New York Bank Draft.

Tvrška Frank Sakser, 25 Cortlandt St., New York, N. Y.

Slika nam kaže diktatorja Madžarske, admiralja Horthyja. Možak je precej slabezelen, drugače pa nima nobenih posebnih zmožnosti. Kljub temu, da je čisto priprosta oseba, vendar zahteva od svojih podrejenih, da mu pravijo "vaše veličanstvo". On tudi noče ničesar slišati o tem, da bi bivši avstrijski cesar Karol zasedel madžarski prestol. Ker ima proti sebi močno opozicijo, najbrže ne bo mogel Horthy dolgo časa vstrajati na svojem mestu.

ZAVEZNIŠKI ČASTNIKI IN POMOŽNI SKLADI

Poroča se, da častniki na deloho pripravljajo čenar, kateri je namenjen v pomoč.

Corigrad, Turčija, 4. oktobra. Posameznosti glede tistih, katere so izvršili uradniki in uslužbeni pomožnih organizacij na bližnjem istoku, se je spravilo na dan tekom zaslišanja šestih obtožnih Amerikancev.

Eden izmed obtožnih, Davis, je izpovedal kot priča, da ga je podpolkovnik Combs, ravnatelj pomožnega komiteja, prišel v jeničnici ter mu zagotovil, da bo prišel ven brez kazni, če bo povedal vse, kar ve o ljudeh v višjih službah, ki skušajo škodovati njemu, namreč Combsu. Nadalje je izjavil Davis, da je dobil v preiskovalnem zapora sporočilo od generalnega tajnika pomožnega komiteja, Charles Viekeryja, v katerem mu je slednji sporočil, da obžaluje, da se nahaja on, namreč Davis, v takem položaju. Viekery se je nahajal tedaj v Svidi.

Podpolkovnik Combs je tekem zaslišanja priznal, da so imeli vsi teki zavezniki častniki številne drage bankete, katere so plačali z denarjem pomožnega sklada. Priprave za take prireditve so se nahajale v rokah Davisa, ki je postregel častnikom tudi s šampanjem ter drugim dragocnim vinom. Račun za neki obed v juliju je znašal \$250.00. Pri tem slavnostnem obedu so nastopili tudi ruski pevec in družbi turški plesalki.

Pri nekem nadaljnjem zaslišanju je zanikal podpolkovnik Combs trditve, da je kaj vedel za izmerjave zaloge moke za dva železniška voza žganja. Rekel je, da Batum ni spadal v okrožje njegovih poslov.

Pri obravnavi obdolžencev se je poklicalo kot priče številni ljudje, med temi tudi predsednik Ameriške korporacije, Day-a ter W. W. Peet-a, predsednika upravnega odseka. Zgovorniki so izjavili, da so bile zaveze upravnega odseka vodene na tak način, da je bilo nemogoče dokazati kak primanjkljaj.

Tekom zaslišanja je rekel Peet, da se nima komitej za pomožno delo na bližnjem istoku ničesar hti vsprico preiskave in da bo z vseljem nudil vsakovrstne informacije pri naporih, da se dokaže temu komiteju nepoštenost.

F. Macallan, blagajničar uprav-

ALI POTREBUJE NEMČIJA INOZEMSKIH DELAVCEV?

Iz Italije prihaja poročila, da hočejo Deimler naprave v Nemčiji zaposliti veliko število Italijanov.

Turin, Italija, 4. oktobra. — Zastopniki nemške avtomobilske tvrdke, takozvani Deimler-jeyih naprav, ki izdelujejo slavne Mercedes avtomobile, so dospeli semkaj ter skušajo pregovoriti delavce, ki bi sprejeli delavska mesta v Nemčiji in nemških tvornicah. Okoristi se hočejo s sedaj prevladujočim delavcem položajem v Italiji ter nabirajo strokovnjake, ki so pripravljeni oditi v Nemčijo ter delati tam.

Pogajanja, de se izpremeni naprave F. J. A. T. v korporacijo, v kateri bi bili zastopani tudi delavci, se vrše naprej ter je upati, da bo dala Banca Commerciale podjetju na razpolago potrebni kapital.

NEMEC HOČE POLETETI PREKO OCEANA.

London, Anglija, 4. oktobra. — Kot se glasi v neki brzjavki iz Berlina na "Times" namerava eden najbolj znanih nemških letalcev sredi oktobra poleteti preko Atlantskega oceana.

Pri poletu se bo poslužil dvokrilnika iz aluminija in s štirimi motorji ter bo imel na krovu nadomestnega pilota ter več strokovnjakov na polju avijatičarje.

Letalec upa, da bo završil polet v 36 urah.

POŽAR V QUEBECU.

Quebec, Kanada, 1. oktobra. — Danes popoldne je uničil požar Limoilu Convent. Poslopje je pogorelo do tal. Poškodovan ni bil nihče. Povzročena škoda je velika.

POTRES V FRANCIJI.

Clermont, Francija, 2. oktobra. — Danes zjutraj se je pojavil v tukajšnji okolici precej močan potres, ki pa ni napravil nobene posebne škode. Potresni sunki so trajali po par sekund.

nega odseka, je izjavil na tozadnje vprašanje, da ne je ničesar o tem, da so znašali avtomobilski stroški tri dni trajajoče konference 53 uslužbenecv komiteja celih \$1200. Vedel pa je, da so dobivali vdeleženci hrano iz nekega dragega hotela.

NOVOSTI IZ POLITIČNIH TABOROV

Evgen Debs se je obrnil proti Leninu. — Mednarodni ruski program ni za Ameriko.

Atlanta, Georgia, 4. oktobra. — Če bi obvezan ameriško socialistično stranko na mednarodni program kot ga je določil Lenin, bi pomenjalo to uničenje cele stranke.

Tako je izjavil večeraj Evgen Viktor Debs, ki je že petič predsedniški kandidat na socialističnem tiketu, na prvi seji mednarodnega kampanjskega komiteja, ki se je kedaj vršila v Združenih državah za zidovi jetnišnice.

S tem je ugotovil Debs svoje stališče napram problemu "tretje internacionale" in tudi v socialističnih taborih Nemčije in Francije je prišlo radi tega vprašanja že do številnih sporov in razkolov.

Socialistični glavni stan je bil pred kratkim prestavljen v Atlantico, da bo bližnji kandidatu, ki se nahaja tamkaj v ječi. Člani komiteja, ki so ga obiskali, so bili Oton Branstetter, William Brandt, Edmund Melms, George Rower in Henry Askeli.

Debs je utemeljil svojo opozicijo s tem, da v Rusiji še vedno vire, da ruski program ni š. stalen, temveč v razvoju in da vsled tega ni mogoče temeljiti svoje politike nanj. Glavna stvar je stranka in če bi bila stranka vsled sprejema takega programa razbita, bi pomenjalo to uničenje stranke.

Tovariši v Moskvi, — je rekel Debs, — so sklenili predpisovati nam taktiko ter način naše propagande. To je naravnost smešno in avtokratično. To je prav tako smešno kot če bi hoteli mi ruskim tovarišem predpisovati kako naj vrše svojo propagando.

Dayton, Ohio, 4. oktobra. — Governor Cox, demokratični predsedniški kandidat, se je večeraj vrnil domov po potovanju, ki je trajalo štiri tedne v tekem katerega je prepotoval 11,000 milj. Spotoma je imel governor pogovor s Franklin D. Rooseveltom, demokratičnim kandidatom za podpredsedniško mesto, ki ga je spemil iz Terre Haute v Indianapolis. Governor Cox je dal izraza svoj misli, da so ljudje na zapadu v političnem oziru neodvisni in da bodo pri prihodnjih predsedniških volitvah glasovali po svojem prepričanju, ne pa za kandidate stranke, kateri slučajno pripadajo.

Marion, Ohio, 4. oktobra. — Vsprico trditve, da sta senatorja Johnson in Borah sprla z njim, ker ne odobravata njegovega stališča z ozirom na Ligo narodov, je senator Harding izjavil, da je njegovo razmerje do omenjenih dveh senatorjev, prav tako kot je bilo vedno, namreč prijateljsko.

Vedel je že od nekdaj, da sta senatorja Johnson in Borah neizprosna nasprotnika vsakega dogovora, kojega predmet bi bil Liga narodov.

LJUBITELJ ŽENSKIH KIT.

Berlin, Nemčija, 2. oktobra. — Berlinska policija je aretirala Roberta Stoss iz Valparaisa, ki ima prav posebno strast na ženske krite. Stoss je dober inženir.

Ko je obiskala njegovo stanovanje v Charlottenburgu, v nekem predmestju Berlina, je našla policija poleg številnih ženskih torbic in robečv tudi 150 ženskih kit vsake mogoče barbe, od najbolj svetle plave do temno-črne.

KANAL DOBRO NESE.

Panama, 3. oktobra. — Tukajšnje oblasti so tekom meseca septembra nakolektale en milijon dolarjev pristojbine od ladij, ki so plule skozi panamski prekop.

PILSUDSKI JE VODILNA ROKA POLJSKE

MIROVNA POGAJANJA V RIGI SE LE POČASI NADALJUJEJO. VZHODNO OD NJEMNA DIVJAJO VROČI BOJI. — ZADNJI U. SPEHI GENERALA WRANGLA. — ŽIDJE NA POLJSKEM BO DOBILI ENAKE DRŽAVLJANSKE PRAVICE.

Varšava, Poljska, 2. oktobra. — Predsednik republike Poljske, general Pilsudski, izdaja v svojem glavnem stanu vse mirovne in vojne načrte.

V eni sobi izdelujejo njegovi adjutanti načrte za nadaljno zasledovanje boljševikov na severni fronti, v drugi sobi se pa posvetujejo civilni uradniki glede pogajanj v Rigi, pošiljajo brzjavnim potem nasvete ter vsako odločitev: dodobra prevdarijo.

Na severni fronti poljska kavalarija še vedno zasleduje umikajoče se Ruse. Kavaleristi so dospeli do točke, ki je oddaljena 45 milj od Minska. Iz raznih poročil je razvidno, da je ruska armada čisto demoralizirana ter da se ne bo mogla več dolgo časa vstavljati.

V nekem odseku so vjeli Poljaki celo rusko brigado ter zaplenili veliko vojnega materiala.

V okolici Pripeta so vjeli Poljaki 1200 Rusov.

Na južni fronti precej dobro napreduje kavalarija, kateri poveljuje general Romer.

Sem je dospela danes na poti v Suvalki posebna komisija vojaških izvedencev, kateri je poslala Liga narodov. Njen namen je poravnati poljsko-litvinski spor.

Komisija sestoji iz francoskih, španskih, italijanskih in japonskih častnikov, katerim se bo pridružil v Rigi tudi angleški zastopnik.

Člane bo osebno pozdravil general Pilsudski, ter jih spemil na določeno mesto.

Riga, 4. oktobra. — Rusko-poljska mirovna konferenca se sicer vrši, toda posebnih uspehov ni zaznamovati. Danes zvečer se je menda vršila zelo značilna seja, ker so se je udeležili vsi odposlanci.

Kaj se je pri tej priliki sklepalo, ni bilo mogoče dognati, ker častniški poročevalci niso bili pripuščeni.

Poljaki nočejo predložiti načrta mirovnih pogojev, akoravno je izjavil Aleksander Lajis, tajnik poljske delegacije, da so že izjavljeni. Posebno pozornost so posvetili določiti meje.

Načelnik sovjetne delegacije, Joffe, je prosil petnajst minut odmora, da završi svoj odgovor.

London, Anglija, 4. oktobra. — Sem je dospelo rusko sovjetno poročilo o boji pri Novem Grodku, vzhodno od Njemna. Poročilo se glasi:

V okraju Pinsk se vrše boji vzhodno in južno od Lunenica. Naše čete so nekoliko napredovale v smeri, ki vodi proti železniški progi Korosto. Pri Novem Grodku smo odbili vse sovražne napade.

Carigrad, Turčija, 3. oktobra. — Neko uradno poročilo pravi, da so si čete generala Wrangla priborile več novih uspehov v bojih z boljševiki. Pri Novokrovski je vjel Wrangel 5000 boljševikov ter zaplenil devetdeset topov, pet lokomotiv, veliko strojnih pušk ter sto voz.

Rdeče čete so čisto razorganizirane.

Varšava, Poljska, 3. oktobra. — Podpredsednik Ignace Dazin-ski je rekel danes delegatom tukajšnje poljsko-židovske konference, da bo vlada storila vse potrebno, da dobe židje iste državljanske pravice kot jih imajo ostali prebivalci Poljske. Namen konference je zblizati poljske in židovske odnose.

Zaenkrat se pa vlada še ne more baviti z židovskim vprašanjem, ker mora koncentrirati vso svojo moč za obrambo dežele.

Kodanj, Dansko, 4. oktobra. — Pogajanja med norveško vlado ter Maksimom Litvinovom, boljševiškim agentom v Skandinaviji, so bila soglasno z listom berlinske "Tidende" definitivno prekinjena.

List pravi dalje, da Litvinovu najbrže ne bodo dovolili vrniti se na Dansko, ker se je bil pri več prilikah zaničljivo izrazil o danskem zunanjem ministrstvu ter obsedel njegovo delovanje.

Litvinov se bo vrnil te dni v Rusijo. Vsa njegova dosedanja prizadevanja so bila dosedaj brez vsakega najmanjšega uspeha.

STANJE MACSWINEY-A.

London, Anglija, 4. oktobra. — Lord-župan MacSwiney iz Corka, ki obrača nase pozornost celega sveta vsled svoje stradalne stavke, ki traja sedaj že nad petdeset dni, je preživel precej dobro noč ter je par ur udobno spal.

Isto se poroča tudi o stradalnih stavkarjih, ki se nahajajo v jetnišnici v Corku in ki stradajo približno že ravno tako dolgo časa kot župan MacSwiney.

V AMERIKO NA OBISK.

Pariz, Francija, 4. oktobra. — Sadie Decomte, francoski letalec, ki je ravnokar dobil Gordon-Bennett darilo, hoče priti v Združene države na obisk.

BELGIJSKI ZASTOPNIKI PRI LIGI NARODOV.

Bruselj, Belgija, 4. oktobra. — Danes se je dognalo, da bo na prihodnji konferenci Lige narodov zastopal Belgijo minister za zunanje zadeve Pavel Hymans.

CUNARD PROGA

PARNIK "PANNONIA" odpluje dne 9. novembra.

Cena do Trsta in Du-

brovnik \$125.00

Z naročilom pošljite \$3, v naprej

POZOR ČITATELJI!

Čitatelje opozarjamo na krasen Meškov spis: "Izza črnih časov v rajni Avstriji", ki začne danes izhajati na peti strani našega lista.

DENARNE POŠILJATVE V HITRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO.

Izvršujemo denarna izplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjskem, po ozemlju, ki je zasedeno po italijanski armadi. Včasih smo računali za pošiljke italijanskih lir po sledečih cenah:

50 lir	\$ 2.80
100 lir	\$ 5.00
300 lir	\$14.40
500 lir	\$23.00
1000 lir	\$46.00

Vrednost denarja sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vna prej.

Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar doseže v roke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Postal Money Order, ali po New York Bank Draft.

Tvrška Frank Sakser, 25 Cortlandt St., New York, N. Y.

"GLAS NARODA"
SLOVENIAN DAILY
Owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(Incorporated)
FRANK BAKER, President LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"Glas Naroda" izhaja vsak dan (izven nedel in praznikov).

En leto v celoti	En leto v celoti	En leto v celoti
En leto v celoti	En leto v celoti	En leto v celoti
En leto v celoti	En leto v celoti	En leto v celoti

GLAS NARODA
(Voice of the People)
Published every day except Sundays and Holidays
Subscription yearly \$5.00

Advertisement in agreement
Dugati brez poplata. In omejitosti se ne pritožujejo. Denar naj se blagovni pošiljki
se Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam pošlje
nje bivališče namani, da hitreje našemu naslovniku.

GLAS NARODA
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 3275

Bister pogled.

Newyorkski časopis "Evening Post" je začel pisati v demokratičnem zmislu ter se klenja kandidatu Coxu in Ligi narodov.

Zadnjič je objavil list uredniški članek, v katerem pravi med drugim sledeče:

— Brez dvoma bi senator Harding zmagal z veliko večino, če bi se volitve jutri vršile.

Kljub temu, da je časopis mnenja, da imajo demokrati še vedno kako priliko za zmago, je iz vsega razvidno, da so tudi najbolj navdušeni demokrati pripravljeni na poraz.

Zato si pa dela "Post" korajžjo, in pravi, da se ni vse izgubljeno. List ima bister pogled, in njegovo prorokovanje najbrže ne bo Mr. Cox posebno razveselilo.

Volitve bodo pa najbrže preskrbeli, da se "Post" ne bo zmotila v svojih besedah.

Japonsko naziranje glede Californije.

Proti-japonsko razpoloženje v Ameriki ni omejeno na Californijo, temveč prevladuje po celi Uniji. — Izjavljajo nekateri japonski uradniki, ki označujejo naš japonski problem ob Pacifični obali kot "narodno vprašanje." Poročila iz Tokija izjavljajo, da ne pričakujejo japonski krogi rešitve californijskega problema, dokler ne bodo izvršene predsedniške volitve v Združenih državah. Medtem pa upajo listi zmernega tona, da bo mogoče najti mirno rešitev kočljivega vprašanja ter pozivljajo japonski narod, naj bo pravičen in smiren, a trden pri ustrajanju pri svojih pravicah. Listi bolj čustvenega razpoloženja obsojajo v splošnem vse, kar je ameriškega. V Združenih državah samih ali pa na Daljnem istoku. Nekateri pa izjavljajo, da je edina pot iz zagate ta, da se obrne izseljevanje Japoncev od Združenih držav ter ga spelje kam drugam, najbrže v Južno Ameriko. Med listi, ki so tega naziranja je tudi tokijski "Yomiuri", ki pozivlja oblasti, naj najdejo novo "sfero upliva" za Japonce. Ta list piše:

— Z drugimi besedami rečeno, je treba novega razvoja kolonialne politike naše dežele. Pri tem nimamo v mislih navadnih kavnih plantazij v Braziliji, kjer človek lahko zasluži v najboljšem slučaju tri ali štiri jene na dan. Sedanjo prosperiteto Californije je treba pripisovati priseljencem pred enim stoletjem. Prostorov, ki obetajo potati tako precejšajoči kot je Californija, je v Južni Ameriki nešteto. Japoncem ni treba držati se kraja, kjer jih ne marajo. Mi upamo, da bodo oblasti tako dobre ter skušale drugod popraviti škodo, katero bodo imeli Japonci v Californiji. S tem pa nečemo reči, da ni treba v polni meri zavarovati naših pravi v Ameriki.

Uplivni list "Mainichi", ki izhaja v Osaki, upa, da bo japonsko vprašanje rešeno na prevladnem in pravičen način. List piše:

— Nezaželjeno je tako za eno kot za drugo deželo, da bi šli Japonci in Amerika v vojno radi takega vprašanja. Če se razmislija c položaju z japonskega stališča, je dosti upanja, da bo mogoče rešiti vprašanje na način, ki bo soglasi s pravičnostjo in človečnostvom. Če hočemo biti bolj podrobni, moramo reči, da se mora Japonska strogo držati takozvanega Gentlemen's Agreement, kar je storila v preteklosti ter gledati na to, da se ne pošlje nikakih nadaljnjih izseljencev v Ameriko. V povračilo za to, pa naj bi Amerika preprečila sprejem takih postav, s katerimi bi se še nadalje zasledovala Japonci, ki se mude na postaven način v Ameriki. Californijski agitatorji pravijo, da bo Californija dejanski v japonskih rokah, čeprav ne bo nobenega nadaljnjega priseljevanja Japoncev v deželo. Trdijo ni nikkih dokazov, da so te trditve popolnoma neutemeljene. Prihajanje nadaljnjih priseljenecv v deželo pa je ono, česar se boje Amerikanci. Treba je vsled tega preprečiti nadaljno odhajanje Japoncev v Ameriko, kajti proti mednarodni etiketi je pošiljati izseljence tjakaj, kjer jih ne marajo.

Tokijski list Asahi je mnenja, da ameriška zvezna vlada ne more postopovati v proti-japonski gonji v Californiji, katero imenuje zelo mučno in obžalovanja vredno stvar za Japonce. V nadaljnjem izjavlja:

— Edini žarek upanja leži v izvanredni strogosti te postave, kar nudi upanje, da bo ta predlagana postava poražena pri noembarskih volitvah. Celo oni, ki se zavzemajo za proto-japonsko gibanje, se bodo pomislili, če naj podpirajo te krute odrebe proti Japoncem. Če razumemo Californijski princip pravice in človečnosti, bi morali trikrat premisliti celo stvar, predno glasujejo za predlagano postavu. To je edini vir upanja za nas. Če pa ne poznajo več principa moralnosti, ne moremo reči ničesar.

List Mainichi pa izjavlja:

— Kakšna pravico imajo Amerikanci, da izključijo Japonce? Bog je dal Ameriko človeštvu kot takemu, ne pa le Anglo-Saksoncem. Proti volji Boga je, da kako posamezno plemo monopolizira Ameriko ter izključi druga plemena. Bog ni dal bogatih virov Amerike izključno le Amerikancem. Če je kak bog tako pristranski, potem je vrag, ki se dela za boga.

Nizke cene se počasi plazijo nazaj kot da jih je sram orgij, katere so uganjale v zadnjem času.

Mehika se dobro obnaša odkar so ji zapretili z aneksijo. Očividno noče, da bi bil tudi tam nveljavljen osemnajsti amendment.

Volitve v državi Maine kažejo, da bo država Ohio ona, ki bo dala deželi naslednjega predsednika.

Stališče večine nas mislečih republikancev je, da smo neizprosno proti členu X. v mirovni pogodbi, če vemo kaj je v njem ali ne.

Kaj je z imovinami pri Alien Property Custodian?

Alien Property Custodian je izdal splošne informacije o načinu, kako morajo postopati ljudje, ki imajo pravno pravico do imovine v oskrbi Oskrbnika tujeje imetje, v svrhu izplačila teh imovin.

Kakor je Jugoslovanski Odeš Rdečega Križa svo-ječasno naznanil, imajo vsi sedanji jugoslovanski državljani in podaniki pravico, da vložijo prošnjo in zahtevajo izplačilo zaplenjene ga denarja oziroma imovine. Nimajo pa te pravice podaniki onih de-žel, s katerimi so se Združene države vojskovaile, namreč Nemčije, Avstrije in Ogrske, ako ne živijo v Združenih državah. Radi tega imajo pravico zahtevati izročitev svoje imovine vsi oni upravičenci, ki morejo dokazati svoje jugoslovansko državljanstvo, pa naj ži- vijo v Jugoslaviji ali drugje.

Ali Alien Property Custodian ne povrne imovine nikakemu dr-žavljanu te ali one prijateljske države, ako ta država ne dovoli istih vzajemnih pravic ameriškim državljanom. Radi tega, predno Alien Property Custodian povrne imovino upravičenim jugoslovans- kim državljanom, mora jugoslovanska vlada podpisati reciprocitet- no pogodbo z ameriško vlado.

Kakor doznava Ameriški Rdeči Križ, je diplomatska akcija v tem pogledu zapričela že pred kakimi štirimi meseci, in ni dvoma, da bo to vprašanje kmalu ugodno rešeno. Ko se to zgodi, tedaj bo stvar vsakega upravičenca, da dokaže svoje državljanstvo. Ameri-ška vlada zahteva, da zunanje države izdajo taka spričevala potom kake centralne oblasti, ki naj sestavi edinstven formular v to svrhu. Kakor smo obveščeni, je bila tudi jugoslovanska vlada o tem obve-ščena.

Da se to zahteva razume, treba pomisliti, da v zmislu St. ger- mainske mirovne pogodbe imajo residentni Jugoslovanci tuje narodno- sti pravico, da tekom dveh let po ratifikaciji miru optirajo za dr-žavljanstvo kake sedaj še neprijateljske države, v katerem slučaju bi se morali tekom nadaljnjih dvanaest mesecev izseliti v zemljo, ka-tere državljanstvo so sprejeli. Taki sedanji residentni Jugoslovanci ni- majo še pravice zahtevati povrnitev svoje imovine od Alien Property Custodian, in radi tega je potrebno, da upravičenci predložijo dokaz o svojem jugoslovanskem državljanstvu.

Po sklepu zgoraj omenjene reciprocitetne pogodbe, postopanje za iztirjanje imovine bilo bi sledeče:

Upravičence oziroma, ako je isti umrl, njegovi pravni nasledni-ki morajo predložiti uradu Alien Property Custodian poleg dokaza o svojem državljanstvu prijavo svoje tirjatve (notice of claim) na zapriseženi tiskovini v duplikatu, kakor tudi prošnjo za izplačilo (application for allowance). Vsa potrebna dokazila treba priložiti v dokumentarni formi. Dokumenti, izgotovljeni v inozemstvu, morajo biti potrjeni od ameriške konzula, in dokumenti v tujem jeziku morajo biti spremljeni od potrjenega angleškega preвода. V prijavi tirjatve (notice of claim) mora upravičence natančno navesti, kaj zahteva.

Kdor hoče izdati polnomoč neki drugi osebi ali organizaciji, da postopa v tej stvari v njegovem imenu, more to storiti. Na zahte-vo more dobiti potrebne formulare take polnomoci (Power of attor-ney) od Alien Property Custodian naravnost ali potom Foreign Lan- guage Information Service, 1107 Broadway, New York City.

Način opolnomočenja bo gotovo najbolj pripraven način za one, ki se nahajajo v starem kraju.

Alien Property Custodian želi rešiti vse te tirjatve potom konzularnih zastopnikov dotične države. Radi tega more upravičence iz- dati polnomoč tudi direktno na jugoslovanski konzulat.

Ker v večini slučajev žel jugoslovanski imovini gre za zapuščini- ne oziroma posmrtnine s strani naših podpornih organizacij, bi bilo umestno, da bi te organizacije že sedaj stopile v dotiko z jugoslo- vanskimi konzulati in ob enem obvestile upravičence v starem kraju.

Jugoslovanski odeš Foreign Language Information Service, Ameriškega Rdečega Križa je na razpolago za vse nadaljne infor- macije v tej zadevi.

Dopis

Walsenburg, Colo.

Večina rojakov sporoča o na- predku, o narodnih domih, o dra- matičnih in pevskih klubih, o dru- štenih veseljih itd. Jaz sicer te- ga ne morem poročati od nas tu- ževskih rojakov, ker smo raztre- senji po okolici. Walsenburg je malo mesto. V okolici je dosti več- jih in manjših premogovost. Ču- je se, da obratujejo le po par dni na teden. Seveda tudi društvenih članov je dosti, ki pripadajo eni ali drugi Jednoti ali Zvezi.

Snidenje se le včasih skupaj in to se zgodi, ko si kateri zaželi za- konskega stanu.

To si je tudi domislil naš rojak Mr. Vinko Mihajlić ter si je sem vzel svojo izvoljenko Miss Mary Siber, ki je dospela iz stare domo- vine pred par dnevi. Mr. Vinko Mihajlić je splošno priljubljen med nami in med tujim narodom. Doma je iz Belovara in nevasta iz sela Žabjek. Tovarišici sta bili Miss Anna Panian in Miss Alice Bayuk, tovarša pa Mr. John (drugo ime mi je neznano) in Mr. Mike Haladey. Poroka je bila v katoliški cerkvi 28. septembra in po poroki je bila velika gostija, da so se mize šibile od vsakovrst- ne jedi in pižake. Imeli smo se iz- vrstno, dasiravno smo imeli smolo z muzikanti. Izgubili smo dva, a želja po plesu je bila tolika, da smo dobili še tretjega. To je bila prva slovenska poroka, da je pri- šla nevesta iz stare domovine. Vo- ščimo in želimo, da naj Bog dodeli našima novoporočencema ves bla- goslov, da v miru, ljubezni, zdrav- ju in veselju živita mnoga leta. Zahvaljujemo se za njihovo iskro- no prijateljnost. Seveda tudi naši kuharici gospe Panian se zahva- ljujemo za vse dobroto. Vsaka jed je bila tako okusno pripravljena, da je našim želodcem ugajalo. Le-

pa hvala tudi našemu natakarnju Tonetu, ki se je potrudil, da so bila naša žejna grla vedno mokra. Bil je res moč na svojem mestu. Želimo, da bi se zopet sešli sku- paj, ko nam dospe druga devojka iz stare domovine.

Tu v Walsenburgu so odprli na- ši rojaki Slovani svojo trgovino z grocerijskimi potrebščinami in z mesom. Želimo jim mnogo na- predka, ker to je prvo in edino slovensko podjetje. Torej svoji k svojim! Tu je največ trgovin in drugih podjetij, ki jih lastujejo Italijani. Sedaj lahko tudi mi po- kožemo, kaj zmoremo bratje Slo- vani.

Na farmi je vedno desti dela, posebno zdaj na jesen, zato mi ne zamerite, drage farmerice, če le malo pišem o našem življenju in pridelkih na farmi. Letošnje leto smo imeli se precej dobro, ker smo imeli dosti dežja. Seveda tudi to- ča nam ni prizanesla. Imeli smo točo 4—5. junija. Ta nam je uni- čila prav krasno alfalfa, pozneje nam ni škodila dosti. Deset in več milij od nas jim je potokla vse pridelke. Se nikdar nisem videla, da napravi toča toliko škodo. Vse do tal je uničeno, da se ne pozna, kaj je rastle.

Dne 6., 7. in 8. oktobra bomo imeli razstavo (fair) iz celega Huerfano Countyja. Upam, da kaj več slovenskih farmerjev pri- nese svoje pridelke, da tudi mi Slovani pokažemo, da si znamo napraviti svoj dom.

Tukajnji Slovenci se potrudijo tudi za državljanski papir. Do- bilo jih je več, med njimi tudi Mr. Joe Zdunić in Mr. Mike Hala- dey. Le tako naprej!

Pozdrav vsem čitateljem in čitateljcem tega lista.

M. J. Bayuk.

Peter Zgaga

Dunajski zdravniki so zastavka- li, ker ne znašajo pristojbine, ka- tere so jim dovolili, več kot 35 do 75 centov v ameriškem denarju... Vspricho teh okoliščin je jasno, da je treba najprvo pomagati zdrav- nikom, predno morejo slednji po- magati bolnikom.

Enkrat bom pač dobili pred- sedniškega kandidata, ki ne bo iz- dal niti centa za svojo kampanjo, temveč apeliral direktno na na- rod. Tak kandidat bo z velikans- kc večino — poražen.

Pomožni delavski tajnik Post izjavlja, da so zaman opozorili kongres na dejstvo, da je življenje tisočih priseljencev na Ellis Islandu neprestno ogroženo od te- ga, ker nalagajo municijo na do- kih, ki se nahajajo v neposredni bližini otoka. Važno je najti vzrok pretekle velike nesreče, a še do- sti bolj važno odstraniti vzrok bodočne nevarnosti.

Profesorji na Harvard vseučili- šču so sicer dobili 20-odstotno po- višanje plače, a številni med njimi še vedno razmišljajo o tem, če bi ne bilo boljše, ako bi postali — zidarji.

Na klopi v parku so sedeli štir- je postopaci ter se pogovarjali o težavah in naporih svojega stanu. — Ti, Tine, kako da imaš ti vedno žganje, dočim smo mi ved- no brez njega? — Je vprašal eden svojega tovariša.

— Vidiš, stvar je taka, — je re- kel tovariš. — To je zato, ker ste vi drugi tepci, jaz pa premetena glava. Vidiš, jaz imam vedno pri sebi dve steklenici, ki sta si čisto podobni in napačen kvoder. Grem torej v prvo lekarno ter rečem: Dajte mi za kvoder žganja.

Mož mi natoči žganje v stekle- nico in jaz mu dam kvoder ter v kaknem pri tem steklenico v žep. Prodajalec poslane seveda surov in reče: — He, prijatelj, ta kvoder je ponarejen.

Jaz se delam kot da bi bil pre- strašen ter rečem: — Saj res, po- narjen je in jaz nimam drugega.

Tedaj zakriči prodajalec: — Le sem z žganjem.

Posežem v žep ter mu dam dru- go steklenico z vodo. To izlije pro- dajalec ter mi vrne steklenico, na- kar zapustim z žganjem prodajal- no. Tako pride, da imam v teh dragih časih vedno žganje.

— Mladi poročence: — Ta solata pa strašno smrdi. Ali si jo oprala?

— Mlada žena: — Seveda. Rabila sem za to celo parfimirano toa- letno milo.

— Mož: — Ti sosedovi dvojčki mi... življenje naravnost nezno- so.

— Žena: — Le potolaži se. Lahko ti bilo še hušje.

— Mož: — Seveda, če bi bili trojčki.

— Prvi: — Ali si čestital Lilly k njeni poroki?

— Drugi: — Ne, ne morem, kajti njega ne poznam ter mu ne morem čestitati, njo pa poznam in radi- tega ne morem čestitati njemu.

— Prijateljica: — Ti, Nežka, ali se ti ne zdi, da ima tvoj zaročence kruljave noge?

— Nežka: — Naj jih ima. Do City Halla bo že prišel žnjimi.

— Tovarne za Zeppeline bodo pre- selili v Združene države. Potemtakem bodo Zeppelini v poletju osvojili novi svet.

— Vsaki človek nima mogoče vzro- ka za kako dejanje, a v vsakem slučaju ima na razpolago izgovor.

— V Castle Hill, Me., je bil pri zadnjih volitvah oddan 101 glas. Sto glasov je bilo za republikan- ce, eden pa za demokrate.

— Najbrže je glasoval tudi tamoš- nji poštar.

— V New Yorku so vsakovrstni širajki. Sedaj se je razširil štrajk tudi na slovenski tempelj v osmi cesti.

— Peveci so zaštrajkali.

— Upamo, da bo tudi pevkam šti- me zmanjkalo.

Jugoslovanska

Ustanovljena 1. 1898

Katol. Jednota

Inkorporirana 1. 1900

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni Uradniki.

Podpredsednik: MIHAIL BOVANSKI, Box 251, Conemaugh, Pa.

Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106, Fair Avenue, Leola, O.

Tajnik: JOSEPH FISHER, Ely, Minn.

Službenik: GHO. L. BROZICH, Ely, Minn.

Službenik neplačanih smrti: LOU- IS COSTELLO, Salida, Colo.

Vrhovni Zdravnik.

Dr. JOS. V. GRAHEK, 545 E. Ohio Street, N. S., Pittsburgh, Pa.

Nadškof.

JOHN GOUGH, Ely, Minnesota.

ANTHONY MOTZ, 9641 Avenue M, So. Chicago, Ill.

(VAN VAROGA, 5126 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.

Podpredsednik: MIHAIL BOVANSKI, Box 251, Conemaugh, Pa.

Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106, Fair Avenue, Leola, O.

Tajnik: JOSEPH FISHER, Ely, Minn.

Službenik: GHO. L. BROZICH, Ely, Minn.

Službenik neplačanih smrti: LOU- IS COSTELLO, Salida, Colo.

Vrhovni Zdravnik.

Dr. JOS. V. GRAHEK, 545 E. Ohio Street, N. S., Pittsburgh, Pa.

Nadškof.

JOHN GOUGH, Ely, Minnesota.

ANTHONY MOTZ, 9641 Avenue M, So. Chicago, Ill.

(VAN VAROGA, 5126 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.

Vse stvari tikačje se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljke naj- e pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošiljajo na predse- dnika porotnega odbora. Prošnje na sprejem novih članov in sploh vse zade- vne spričevala se naj pošiljajo na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovancem na- šim pristop. Jednota posluje po "National Fraternal Congress" lestvil. V- glavnjak ima okrog \$300.000. (tristo tisoč dolarjev). Bolnišniški podgor, o- škodnin, in posmrtnih je izplačala še nad podlugu milijon dolarjev. Jednota- šteje okrog 8 tisoč rednih članov (ke) in okrog 3 tisoč otrok v mladinskem- oddelku. Društva Jednote se nahajajo po raznih slovenskih naselbinah, kam, kjer jih še ni, priporočamo ustanovitve novih. Kdor želi postati član- naj se oglasi pri tajniku bližnjega društva JSKJ. Za ustanovitve novih društev- se pa obrnite na glavnega tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi s 8 član- ali članicami.

Viljem Wundt.

(1832 — 1920.)

Pred par tedni je umrl v Leip- zigu, dovršivši polnih 88 let, nem- ski filozof in psiholog Wundt. Nje- govo ime je že skozi več deset- letij znano po vsem kulturnem svetu, starem in novem.

Dolga in nepretrgana je vrsta njegovih tiskanih del ter obsega celih šestdeset let najvztrajnej- še prizadevanja, vse od spisa o gibanju mišice ("Die Lehre von der Muskelempfindung", 1858) pa do filozofije narodov ("Die Na- tionen und ihre Philosophie", 1917). V teh včasih zelo razsežnih delih se poleg ogromnega gra- diva, ki danes nanj mislimo ob be- sedah psihologije, obdelava na si- stem filozofije.

Najbolj, in to po pravici, je Wundt zaslužil po svojih uspehih na poprišču psihologije ter se za- to danes zasluženo imenuje "oče moderne psihologije" — kot za- početnik eksperimentalne, to je psihologije, v kolikor skuša pred- vsem s pomočjo poizkusne metode izsledovati duševne zakonitosti. Veliko pozornosti je Wundt zbu- dil zlasti s tem, da se ni omejeval na individualno psihologijo, ki se ukvarja z duševnostjo normalne- ga in dorastlega posameznika, temveč da je z obširno zasnovani- delom položil temelje tudi so- cialni psihologiji ("Völkerpsychologie"), ki proučuje duševno- življenje velikih človeških zaje- dne: jezik, umetnost, običaje, ver- stvo...

Wundt spada brez dvoma med "velike" može. Ali tudi glede takih mož velja modra trditev, da je človek samo — človek in da tudi ob njih prej ali slej "leta" brezobzirno zahtevajo svoj tri- but. In večkrat se pripeti, da tudi tak heroj po duhu ne zna o prave- m času — umolknuti. Tudi Wundt ni utekel skoraj bi rekel da tragični usodi slavnih mož. Razborit in resen nemški psiholog, ki sem se z njim razgovarjal o 6. izdaji Wundtove Psihologije, je bil mnenja, da je ta ne več sodob- nemu stanju psihologije odgovor- jajoča izdaja Wundtovega slove- sa precej škodovala ("Das haet- te er nicht tun sollen!"). In par- let pristavilo Wundtovemu pre- davanju na vseučilišču v Leipzigu: vrata predavalnice se širom odpro- in kakor otroka pripelje sluga za roko od starosti onemoglega "taj- nega svetnika" Wundt ter mu čez obe stopnici pomaga na kateder. Nevšečnost takih "predavanj" gre na rovaš tistim "krogom", ki so špekulirali s privlačnostjo Wund- tovega imena iz njegove zlate do- be! In še mučnejše mi je bilo, pred- tremi leti se prekopati skozi Wundtovo knjizico "Die Nationen und ihre Philosophie", ki bi se naj v njej zrealil "duh raznih na- rodov v vojni in miru" in ki jo je tudi Wundtu sugerirala — vojna psihoza, kakor je bila zlasti po- padla nemške profesorje.

Kot iniciator pa je in ostane Wundt na svojem področju — ve-

V staro domovino

S posredovanjem tvrdke Frank Sakser so odpotovali sledeči ro- jaki v staro domovino:

Dne 18. septembra s parnikom "Belvedere" Cosulich Line.

Josipina Stovanja s družino iz Adrian, W. Va. v Nadejanje Selo; Jakob Bieck iz Wimper, Pa. v Cerkno;

Frank Gregorič iz Garden, Mont. v Trebnje;

Jurij Kavčič iz Gallup, New Mex. v Žiri;

Mary Schauer iz Cleveland, O. v Mozol;

Matiija Celhar iz Seattle, Wash., v St. Peter;

Mito Vidojević iz Salt Lake City, Utah, v Vratnico;

Gogo Antić iz Salt Lake City, Utah, v Staro Srbijo;

Pavlo Sarković iz Salt Lake City, Utah, v Staro Srbijo;

Trajk Jovčević iz Salt Lake City, Utah, v Staro Srbijo;

Bojo Ristović iz Salt Lake City, v Staro Srbijo;

Kata Jovanović iz St. Louis, Mo., v Priplj;

Gaspar Šafar iz Monroe, La., v Cabar;

Louis Mertel iz Burdine, Pa., v Kranjsko Goro;

Frank Zima iz Burdine, Pa., v Kranjsko Goro;

Anton Muhović iz Dublin, Ga., v Cabar;

Josip Šostarić iz Dublin, Ga., v Cabar;

Joseph Rusec iz Dublin, Ga., v Cabar.

Dne 30. septembra s parnikom "Columbia" Cosulich Line.

Mihail Ropić iz Slickville, Pa., v Ptuj;

Joseph Srčen iz Ely, Minn., v Kranj;

Jurij Jerić iz Ely, Minn., v Kranj;

Mihajlo Mrkobrada iz Canton

Kako so postopali komunisti z ruskim kmetom.

Komunisti vidijo svoj ideal v sedanji Rusiji, kjer vladajo takozvani boljševiki, od katerih dobivajo komunisti vsega sveta svojo moralno in materialno pomoč. Boljševiki so skušali v Rusiji izvesti čisto komunistična načela tudi v praksi. Ker se je pa kmalu pokazalo da se taka načela v praksi ne dajo izvesti so morali odnehati posebno v glavni točki svojega programa — pri podržavljenju zemlje in pridelkov. Iz tega, da se je ruski mužik (kmet) podal boljševikom, sklepajo tudi naši komunisti, da se jim bo pridružil tudi naš kmet. Zato hočemo navesti, kako je prišel ruski kmet v vrste boljševikov, kako se tam počuti in kakaj v njih vrstah še danes vztraja. Svoja izjavanja črpamo iz prve roke, namreč iz opazovanja nekega srbskega seljaka, ki je sam preživel dobro ruske revolucije in vrstah ruskih boljševikov in je njih delovanje natančno in na lieu mesta opazoval.

Ruski mužik je bil pred vojsko na tako gospodarski in kulturni stopnji, kakor naš kmet še za časa tlake. Zemlja je bila v Rusiji po večini samo graščakova ali samostanska in kmet jo je moral le obdelavati. Tretjino vseh pridelkov je moral oddajati lastniku zemlje. Ker ni za izobrazbo in za izboljšanje mužikovega socialnega položaja nihče skrbel, zato je glede kulture silno zaostal. "Batjuška car" mu je bil bog in njegovi slepi klečeplazci in priganjanci v posvetnih in duhovniških suknjah so skrobno čvali da bi kmet carju nikdar pokorščine ne odpovedal. Ljudstvo je hudo trpelo pod gnilih režimom brez vsakih enostavnejših človeških pravic. V zahvalo so smeli posvetni in duhovski carski biriči ljudstvo do mozga izsesavati. V ljudstvu je večkratje prišlo do vstaj, ki so se ponesrečile valed slabe organizacije in nezavednosti kmetkega ljudstva.

Nastala je strašna svetovna vojna. Vodilni ruski krogi s carjem vred so bili prepričani, da zatrejo sovražnika z ogromno maso svojega ljudstva. Na tisoče in stotine uboga ljudstva so gnali v grozno klanje pod geslom "Vse za vero, dom in carja", katero geslo je tudi našim klerikalcem služilo v iste svrhe, namreč da z njim ščujejo ubogo naše ljudstvo proti lastnim bratom Srbom in Rusom v boj za ohologa Habsburžana in Nemca.

Po strašnih izgubah se je posrečilo sovražnikom gnilega carskega režima uprizariti revolucijo in vreti ta sistem ter ustvariti svobodno ljudovlado (republiko). To priliko so porabili boljševiki s pomočjo iz fronte vračajočih se vojakov. Vrgli so republikansko in postavili socialistično vlado in sklenili končno mir z Nemčijo in Avstrijo ter tako rešili ljudstvo pred klanjem na frontah. Ni čuda, da je htel ruski mužik vzradošen domov k svojim dragim, misleč, da se bližajo končno boljši časi. Priprosti in dobrodušni ruski kmet je videl v boljševikih svoje svoboditelje in največje dobrotnike in ko so mu še objubili, da bo zemlja, ki jo je doslej le užival, njegova last, se jim je v slepem zaupanju vdal. Ker so boljševiki odpravili vse kapitaliste, industriale, trgovce in druge privilegirane stanovne prejšnje vlade, je mislil "mužik", da bo pod boljševiškim režimom, prost vseh nekdanih pivjak, živel kakor Adam v raju. Na tisoče in tisoče kmetov se je pridružil boljševikom, da se otvijo nekdanih svojim tlačiteljem. Tako je pomagal utrditi ruski kmet takrat še rahel boljševiški režim v mladi sovjetski republiki. A boljševiki niso smatrali nikdar kmeta za sebi enakovrednega, temveč vedno le za nekulturnega in za nazadnjaškega, zaradi česar so ga samo izkoristili kot dobrodošel material v dosegu svojih ciljev. Pri izdanih naredbah in odredbah tudi nikdar vprašali niso, ali je z njimi kmet zadovoljen ali ne, ker so se smatrali za njegovo gosposko.

V vsakem večjem mestu so organizirali boljševiki posebno oblastvo pod imenom "sovjet (svet) delavskih, vojaških in kmetijskih poslancev". V takem sovjetu pa po navadi ni bilo niti enega kmeta. Kvečjemu so pritegnili tu pa tam v sovjet zastopnika kake kmetijske zadruge, a še ta je moral najprvo se izjaviti, da je brezpogojen pri stah boljševikov, ter objubiti, da bo njih odredbe točno in brez ugovora izpolnjeval. Tako je imet kmet svoje pravice pri boljševiki le na papirju, ne pa v resnici.

V državnem zastopu je bilo sicer malo boljšev, a tudi tamkaj se ni smatralo kmeta za enakovrednega delavcu. V ta zastop je namreč volilo 25.000 delavcev ali pa 125.000 kmetov po enega poslanca. Tako je pravzaprav vsak delavec štel za pet kmetov. Tu so pokazali boljševiki komunisti najboljše, kako pojmujejo demokracijo v praksi in kaj jim je "brat-kmet".

Pa prišlo je hujske. Nastala je protiboljševiška revolucija. Razni generali (Djenikin, Kolčak, Kornilov i dr.) so si nadeli nalogo, odpraviti vlado boljševikov. Ker je bila delavska sovjetska vlada v nevarnosti, postavili so boljševiki proti njim svojo armado, "rdečo gardo", sestavljeno iz delavskih prostovoljcev. In ker ta armada kmalu ni zadostovala, so boljševiki, načelni nasprotniki vsakega militarizma, posegli po starem sredstvu zavrnjenih ruskih carjev, t. j. prišli so rekrutirati kmeti in ga pošiljali v vojsko proti lastnim sorojakom. Ker pa je potrebovala vojska tudi živil, so pričeli ta rekrutirati, in sicer s hujsko krutostjo in večjo neusmiljenostjo, kakor svoj čas carski biriči.

Da pokažemo, "bratu-kmetu" svojo iskreno ljubezen, pošiljali so ga vedno kot prvega v strelske jarko, med tem ko so delavci sami tvorili le generalni štab, nadzorovalne komisije i dr. v zaledju in tam obekali in streljali uporne kmete, ki so se naveličali vojskovanja v fronti.

Najgrše pa je ravnala boljševiška vojna komanda z ubogo kmetomsko paro v oblasti donskih kozakov. Boljševiška "Tamanska armija" broječa skoraj 50.000 duš, večinoma kmetov iz Kubanske oblasti, je bila potisnjena pizmi leta 1918. od vojske generala Djenikina proti ledeni astrahanski pustinji. Tam je imela na izbiro le dvoje: ali od glada in mraza poginiti ali se pa predati generalu Djenikinu. Ker so se boljševiki bali, da bi se z njihovim režimom skrajno nezadovoljni kmetje po predaji pridružili Djenikovim armadi in jo s tem še bolj ojačili, sklenili so drugo. Lahkoverne svoje "kmete-brate" so zavedli t. j. daleč v ledeno astrahansko puščavo, da je bil vsak povratek iz te nemogoče. Tam so na skrivaj spravili vsa vozila, kakor avtomobile, vozove itd. skupaj, natovali na nje žive in vse delavske komuniste ter se odpeljali in srečno prišli v mesto Astrahan, ki leži ob Kaspijskem morju. Vse ostalo ljudstvo je la na mestu poginilo najstrašnejše smrti vsled mraza in glada. Bele, od volkov ogrožene kosti oznanjajo tam še danes boljševiško slavo in ljubezen do "so-brata-kmeta". Kaj pa je boljševikom mar najstrašnejša smrt tiso-čev ubogih žrtev, vsaj je tako zahteval — interes boljševiške države!

Boljševiki so poskusili rešiti tudi agrarno vprašanje. Dasi so oni kot komunisti proti vsaki privatni lasti, je bil vendar njih vodja Ljenuin pod pritiskom krajnih revolucionarnih socialistov prisiljen, izvesti kmetom objubljeni razdelitev zemlje. Opustiti je tedaj moral načelo nacionaliziranja (podržavljenja) zemlje in sprejeti načelo socializacije (razdelitve) zemlje. Najprvo je izšel tozadeven dekret, ki se je pozneje nadomestil z zakonom. Vsled tega se je razdelila vsa zemlja, ki je bila nekdanj država, graščinska, samostanska ali last tujih podanikov, med kmete in delavce tako, da je dobil vsak toliko zemlje, kolikor je mogel s svojo lastno družino obdelati.

S tem so se tedaj uresničile davne želje kmeta, ki je mislil, da so prišli vsaj sedaj zanj boljši časi. Z veseljem se je lotil dela. Razsoral, obdelal in obsejal je svojo lastno zemljo dosti bolj nego kdaj poprej graščakovo in je nestrpnno pričakoval sadu svojega truda. A užival ga ni! Po četvi se je prikazala rdeča garda tovarniških delavcev, češ tudi mi hočemo jesti. Prišlo se je hujske in brezobzirnejše rekvirirali živila nego ob času zasedenja dežele s strani sovražnika. Ubogemu kmetu so pustili komaj toliko, da je mogel za silo preživeti svojo gladno družino. Ako se je pa kmetsko ljudstvo takim

Baseball igralec Babe Ruth in neka armenska igralka.

Boljševiško vežbanje Bill Šotova.

Poroča F. F. Wetmore.

V Rusiji, v Moskvi, gospodari v Chicago. Tam se je seznanil s in deluje Ivan Šotov, komisar vojskega revolucionarnega komiteja ter visok uradnik boljševiške vlade. Šotov je vitek in močan človek, temnih las in oči, močnega glasu in vabljivih manir. On ima veliko, široko glavo, polno močnih las, gladko obrt obraz ter širok ruski nos. Star je malo manj kot štirideset let. Pri boljševikih uživa velik ugled, kajti dosegel je velike uspehe kot železniški komisar, v kateri lastnosti je veliko pripomogel k padcu Kolčaka in Denikina.

Kako se je komisar Šotov seznanil z obratovanjem železnice ter se s tem povzdignil do velike slave med boljševiki, je povest, ki je naravnost klasična v svoji vrsti. Dosti dobrega je prišlo iz tega, ker je živel Trocki v New Yorku, kjer je bil eden izmed boljševikov, ki so se pridružili boljševikom. Šotov pa se lahko postavi za ameriško karijero, vspršico katere je ona Trockija neznatna.

V neki mrzli noči meseca februarja leta 1912 je stopil nek velik, zanemaren človek v dvorano I. W. W. na dvajseti cesti in četrti Ave. v New Yorku ter se predstavil kot Bill Šotova, ki je pred kratkim dospel iz Rusije ter je sedaj down and out. Nakazali so mu posteljo in šel je spat. Zjutraj so mu predložili zajutrek in takoj si je pridobil respekt svojih tovarišev z množino jedil, katere je zavžil, a pri tem še vedno trčil, da je lačen.

Šotov je stopil v I. W. W. organizacijo. Prisostvoval je zbravanjem, piknikom in drugim prireditvam ter se odlikoval pri jedi, pitju, pretepanju in drugih zabavah, glede katerih se ti radikali povsem razlikujejo od takozvanih parlor-boljševikov. Njegova nadarjenost kot posredovalec med surovimi tovariši in onimi, ki so bili manj surovi, ga je priporočala kot rojenega delavskega agitatorja. V avgustu je bil vsled tega poslan, da vodi stavko v Warner Sugar Refinery v Edgewater, N. J.

Sedanji boljševiški komisar vojskega revolucionarnega komiteja se je pozneje vdeležil številnih dobro znanih stavk v Ameriki kot naprimer stavke v svilarnah v Patersonu, kjer je bil pomočnik Carlo Tresea in Elizabete Flynn. Nekako ob onem času je prišel Šotov na misel, da ustanovi svoj lastni radikalni list. Prišel je potovati kot "hobo" po celi Ameriki v namenu, da agitira ter nabira prispevke za svoje podjetje. Skočil je neki vlak, ki je vozil

rekvizicijam ustavljalo, nagnali so naj do zob oborožene tolpe boljševiških Kitajcev, ki je s streljanjem in pobijanjem naučila kmeta spoštovanja komunističnih načel.

Tako je prišel kmet v Rusijo z boljševiškim režimom z dežja pod kap. Prej mu je pobral graščak tretjino, zdaj mu pa pobere boljševik vse. Ako bi kmet mogel, bi se samoobsebi umerno otresel boljševiške nadvlade raje danes kot jutri, a preslaboten in organiziran je.

Ni samo čudno, ampak skrajno sramotno, da pešiča mednarodnih pustolovcev strahuje in vodi za nos milijone ruskih kmetov. Gotovo pa je, in dvomiti ni treba, da mora priti in bo prišlo ljudstvo do iztreženja in da se bo otreslo teh nevdružljivih razmer, k čemur bo najbolj pripomogel izstradan in oropani ruski kmet.

Prisotnost duha.

Pred kratkim je umrl v Franciji neki star bogat človek, o katerega kratkem testamentu so francoski listi obširno poročali. Po njegovi smrti je namreč nastal velik prepir radi zapuščine. S svojo nečakinja je živel v večnem prepiru, ker se ni hotela ukloniti njegovi volji in njegovim nazorom glede načina življenja. Čudno je bilo njegovo življenje in prav tako čudno je bilo tudi njegovo umiranje. Malo pred smrtjo je dal po-klicati k sebi vse svoje dediče in prav posebno to nečakinja, da ji ponudi svojo zapuščino, če ugodni čni njegovi zahtevi. Cela njegova zapuščina naj bi pripadala njej, če bo v stanu celo njegovo premoženje obseči z eno samo besedo. V ta namen je dal sestaviti tozadevno uradno listino, vsled katere naj bi postala izročitev premoženja pravomočna. V ulogi prič je nastopilo več notarjev. Mlada deklica se je za trenutek pomišljala, a napravila nato kretujo z roko ter rekla:

— Moje.

Bolnik je bil presenečen, a se je rasmehnil, napravil isto kretujo ter rekel: — Tvoje.

Drugi dediči so se pričeli boriti proti temu testamentu, a številni notarji, ki so bili navzoči pri izročitvi premoženja, so lahko pred sodiščem pričali, da je bil čudak v popolni posesti svojih duševnih zmožnosti.

VOJNI DOLGOVI ITALIJE.

Italija ima 160 milijard vojnih dolgov. 50 milijard bo pokrila s tem, da bo zaplenila vojne dobičke. Dočim je dosegla živina v Italiji predvojno število, je žetev pšenice letos nedostatna. Uvoziti bo treba 60 milijonov centov pšenice. In izdatki države za razliko med nakupovalno in prodajalno ceno bodo znašali 5 do 7 milijard lir. Giolitti je reformiral dosedanj italijanski davčni sistem, ki se je opiral pred vsem na neposredne davke. Tako je bilo monopol sol, vžgalice, tobak, po vojni je bil uveden monopol kave. Giolitti je prekinil z dosedanjimi nazori in bo izdal zakone, po katerih bodo v prvi vrsti obdačeni imeviti ljudje.

VINOGRADI V JUGOSLAVIJI.

Na podlagi statističnih podatkov znaša površina vinogradov v Jugoslaviji okoli 250.000 hektarjev, t. j. v Sloveniji (brez Gorjskega in Primorske) 35.000 ha, v Dalmaciji 76.000 ha, v Bosni in Hercegovini 6.000 ha, v Bački in Baranji 45.000 ha, v Stari Srbiji 56.000 ha, ki dajejo skupaj 5 milijonov hl vina. Od tega prideleka se porabi v državi polovica, a druga polovica preostaja za izvoz.

Prisel prav tudi pri nemških vojakih in tako se mu je posrečilo spraviti precej nemškega materiala na boljševiško stran. Pozneje je bil imenovan policijskim načelnikom v Moskvi in v tej lastnosti je zatl organizirano tolovajstvo ki je takrat cvetelo v boljševiškem glavnem mestu.

Ves ta čas pa je pripovedoval svoje povesti o doživljajih na ameriških železnicah. Smatralo se ga je celo za predstavitelja uspešne ameriške železniške uprave. Nikolajevsk železnica iz Petrograda v Moskvo se je popolnoma porušila. Druge železnice so bile v skoro prav tako slabem stanju ter jim je pretil skorajšen polom.

Šotov je dobil naročilo, naj jih spravi zopet v red. Kot železniški komisar je uporabil vse stvari, katerih se je naučil v Ameriki, ko se je potikal po zapadu. Pospešil je reorganizacijsko delo skozi več mesecev in koncem zime so bile ruske železnice v takem stanju, da so bili omogočeni boljševiški triumi tekom spomladi in poltja.

V priznanje njegovih zaslug je bil Šotov imenovan načelnikom vojskega revolucionarnega komiteja sovjetske vlade. Naloga tega komiteja je nadzorovati prevajanje zalog in ranjencev med Mosko in rdečo armado.

Nekaj o novih priseljenic.

Piše: Konrad Berkovici

Zopet ga imamo v svoji sredi in ki je prišel, da jih odvede z — priseljenca. Po številnih letih odsotnosti se je zopet pričel priklanjati Boginji svobode, ki strazi uho v našo deželo.

Stari dobri časi pa so za vedno izginili. Novi priseljenec se vprašuje več:

— Kjer je najti zlato? — ko stoji pripravljen na delo z lopato v roki in tudi ne kupuje več brooklynskega mosta od svojega prebrisane rojaka. Benjamin Fin- kel, najstarejši poročevalec židovskega časopisa glede priseljavanja in priseljenecv in obenem tudi dober pesnik nam pripoveduje na sledeče:

— Pet slepih potnikov, mladih dečkov iz Poljske, sestradanih, do besedno nagih, kajti njih obleka je obstajala in časopis, se je iz kreatora na Ellis Islandu pred nekaj tedni. Prvo vprašanje, katero je postavil meni eden teh dečkov potem, ko sem jih pozdravil v njih domačem jeziku, se je glasilo:

— Ali je ameriški senat že sprejel Ligo narodov?

Finkel je izvrsten pesnik. Povest je mogoče le simbolično razlagati duše novega priseljenca. Dejstvo pa je, da je novi priseljenec, katerih je do pet tisoč na dan, izvanredno dobro informiran človek.

On pozna Deklaracijo neodvisnosti i našo ustavo od prvega početka do konca, obenem z zadnjim amandamentom.

Novi priseljenec se je naučil spoznavati Ameriko ne le kot dežlo, kjer leži zlato v kupih na cesti ter čaka le pridnega moža, da ga spravi v žakelj, temveč tudi kot deželo, ki ima ustavo ter druge prednosti, ki so pogosto več vredne kot pa je materialno bogastvo.

Ameriški vojak, ki je prebrel celo Evropo, je odgovorena za to vzgobjo novega priseljenca.

Naši vojaki so se tudi naučili, da ne obstaja Pariz le iz klobukov, oblek in mademoiselles in da ne obstaja Italija iz velikega kupu spaghetijev. In sedaj naj še pride nekdo ter reče, da nismo imeli nobene koristi od vojne, ko je slednja vendar tako posplošila znanje:

Nekega dne je dospel iz Poljske neki človek, star nad šesdeset let, katerega sin, — je rekel on, — je živel v Clevelandu. Imel je zapisano uloca ter hišno številko na več kot ducat listkov, da ne izgubi naslova. Zastopnik Hebrew Sheltering Society je takoj brzojavil sinu priseljenca:

— Pridite v New York. Vaš oče je ravnokar dospel. — Naslednjega dne je dospel mož iz Clevelanda v New York ter šel, da se sestane s svojim starim očetom. Ko pa je videl moža, je rekel, da je slepar. Obraz starega moža je bil gladek, brez brade. To ni mogel biti njegov oče, — je rekel, — kajti njegov oče je bil rabi (židovski duhovnik) in kot tak ni mogel biti brez brade.

— Moj sin, moj sin, — je stokal star mož, — ali naj bom jaz kaznovan za to, ker sta mi Rus in Poljak odrezala brado?

Skozi celo uro je sin izpraševal očeta, predo se je mogel prepričati o njegovi identičnosti.

Na istem parniku, s katerem je prišel poljski rabi brez brade, sta se nahajali tudi dve deklici, sestri, prva stara šestnajst, druga pa sedemdeset let. Njun oče je zapustil Poljsko pred nekako osmi mi leti. Eno leto pozneje je postal domov svojo sliko, brez brade in kodrov pri ušesih (paklece) in eno leto pozneje je postal denar za ženo in otroke, da pridejo za njim v Ameriko. Vojna je uje la družino na potovanju, v Nemčiji, kjer je mati umrla. Obe deklici sta živeli kot sta pač mogli skozi šest let ter skrbno varovali sliko očeta. Malo predno je umrla, je mati svarila obe hčerki pred sleparji. Rekla jima je, da je oče dober in pobožen žid. Ko pa je prišel oče na otok, da sprejme obe hčerki, ga nista hoteli spoznati. Bil je gladko obrbit.

Treba je bilo dolgo časa ter dosti prigovarjanja, da sta se udali, a še sedaj ni gotovo, če sta popolnoma prepričani.

Večina italijaskih priseljenecv ne pravi več: — Si, signore, — razširjena v naši okolici, že pomepe" tvorijo prav tako del njih jezika kot našega. Sin ali brat, ki umrlo za to boleznijo v župniji je živel v New Yorku deset let Grabštanj 18 in v St. Petru 6.

in ki je prišel, da jih odvede z — priseljenca. Po številnih letih odsotnosti se je zopet pričel priklanjati Boginji svobode, ki strazi uho v našo deželo.

Stari dobri časi pa so za vedno izginili. Novi priseljenec se vprašuje več:

— Kjer je najti zlato? — ko stoji pripravljen na delo z lopato v roki in tudi ne kupuje več brooklynskega mosta od svojega prebrisane rojaka. Benjamin Fin- kel, najstarejši poročevalec židovskega časopisa glede priseljavanja in priseljenecv in obenem tudi dober pesnik nam pripoveduje na sledeče:

— Ali je ameriški senat že sprejel Ligo narodov?

Finkel je izvrsten pesnik. Povest je mogoče le simbolično razlagati duše novega priseljenca. Dejstvo pa je, da je novi priseljenec, katerih je do pet tisoč na dan, izvanredno dobro informiran človek.

On pozna Deklaracijo neodvisnosti i našo ustavo od prvega početka do konca, obenem z zadnjim amandamentom.

Novi priseljenec se je naučil spoznavati Ameriko ne le kot dežlo, kjer leži zlato v kupih na cesti ter čaka le pridnega moža, da ga spravi v žakelj, temveč tudi kot deželo, ki ima ustavo ter druge prednosti, ki so pogosto več vredne kot pa je materialno bogastvo.

Ameriški vojak, ki je prebrel celo Evropo, je odgovorena za to vzgobjo novega priseljenca.

Naši vojaki so se tudi naučili, da ne obstaja Pariz le iz klobukov, oblek in mademoiselles in da ne obstaja Italija iz velikega kupu spaghetijev. In sedaj naj še pride nekdo ter reče, da nismo imeli nobene koristi od vojne, ko je slednja vendar tako posplošila znanje:

Nekega dne je dospel iz Poljske neki človek, star nad šesdeset let, katerega sin, — je rekel on, — je živel v Clevelandu. Imel je zapisano uloca ter hišno številko na več kot ducat listkov, da ne izgubi naslova. Zastopnik Hebrew Sheltering Society je takoj brzojavil sinu priseljenca:

— Pridite v New York. Vaš oče je ravnokar dospel. — Naslednjega dne je dospel mož iz Clevelanda v New York ter šel, da se sestane s svojim starim očetom. Ko pa je videl moža, je rekel, da je slepar. Obraz starega moža je bil gladek, brez brade. To ni mogel biti njegov oče, — je rekel, — kajti njegov oče je bil rabi (židovski duhovnik) in kot tak ni mogel biti brez brade.

— Moj sin, moj sin, — je stokal star mož, — ali naj bom jaz kaznovan za to, ker sta mi Rus in Poljak odrezala brado?

Skozi celo uro je sin izpraševal očeta, predo se je mogel prepričati o njegovi identičnosti.

Na istem parniku, s katerem je prišel poljski rabi brez brade, sta se nahajali tudi dve deklici, sestri, prva stara šestnajst, druga pa sedemdeset let. Njun oče je zapustil Poljsko pred nekako osmi mi leti. Eno leto pozneje je postal domov svojo sliko, brez brade in kodrov pri ušesih (paklece) in eno leto pozneje je postal denar za ženo in otroke, da pridejo za njim v Ameriko. Vojna je uje la družino na potovanju, v Nemčiji, kjer je mati umrla. Obe deklici sta živeli kot sta pač mogli skozi šest let ter skrbno varovali sliko očeta. Malo predno je umrla, je mati svarila obe hčerki pred sleparji. Rekla jima je, da je oče dober in pobožen žid. Ko pa je prišel oče na otok, da sprejme obe hčerki, ga nista hoteli spoznati. Bil je gladko obrbit.

Treba je bilo dolgo časa ter dosti prigovarjanja, da sta se udali, a še sedaj ni gotovo, če sta popolnoma prepričani.

Večina italijaskih priseljenecv ne pravi več: — Si, signore, — razširjena v naši okolici, že pomepe" tvorijo prav tako del njih jezika kot našega. Sin ali brat, ki umrlo za to boleznijo v župniji je živel v New Yorku deset let Grabštanj 18 in v St. Petru 6.

Na 14 dni zapora obsojen

je bil sodnji dobro znani Fridrik Kleibl iz Grabštanja, ker je obkroval župnika Franca Senka iz Sent Petra.

Bolezen griža ponehava.

Iz Grabštanja poročajo: Griža, ki je bila meseca avgusta močna, razširjena v naši okolici, že pomepe" tvorijo prav tako del njih jezika kot našega. Sin ali brat, ki umrlo za to boleznijo v župniji je živel v New Yorku deset let Grabštanj 18 in v St. Petru 6.

Potovanje po svetovih.

(Konec.)

Lahko se izprevidi, da si zaradi takih neugodnih razmer želimo zopet hladnejših krajev. Torej se vrnemo in hitimo v nasprotni smeri s hitrostjo, kateri je samo naš voznik kos. Brez pomisleka na že znanih svetovih in ne oziraje se na razne prikazni, koje smo poprej občudovali, dospemo zopet do naše zemlje. Vendar še nismo z vsem zadovoljni, kar smo že videli. Misel, da najdemo morda kaj ugodnejšega v nasprotni smeri, ne dá nam miru; saj se bomo zdaj vedno bolj oddaljevali od solne, ki nas ne bo več moglo tako silno peči. Urno se torej vzdignemo in pomikamo proti svetu, ki je naša zemlja prvi sosed, od solne pa že za skoro 12 milijonov milj bolj oddaljen. Ime mu je "Mars". Tudi njega najdemo obdanega z razkošnim in meglami, ki so nam v dokaz, da mora tudi on njemu biti voda. In res zapazimo že velika morja, iz kojih se dvigajo brez gorovja kopne planote in otoki. Vsi so nekako podolgi in ob koncih okrogli. Med morskimi prizori pa nas zanima posebno priliv (plima), ki je dosti silnejši od zemeljskega, ker ga še tudi naša zemlja pomaga povzročevati. Mars je skoro za polovico manjši od naše zemlje. Da obteče solnce, potrebuje 686 dni; eno leto na njem traja torej skoro tako dolgo kakor na zemlji dve. Njegova os je proti naši, v koji se premika, skoro celo tako nagubena kakor pri zemlji; torej najdemo tudi tukaj štiri letne čase. Sploh nahajamo razmere, po katerih spoznamo, da je od vseh premenič na svet naša zemlja najbolj podobna; samo svetlobe nimamo toliko, ker je od solne več bolj oddaljen. Mars, naša zemlja, Venera in Merkur so solncu najbližje velike premeničnice, ki se od solne čez 32 milijonov milj nikdar ne oddaljuje. Vendar še s temi nismo spoznali vseh solnčnih premenič; na svojem potovanju najdemo še 4 druge velike svetove, ki se tudi stalno vrtijo okrog našega solne, pa v daljavi, ki je prejšnjim celo neprimerena. Radi te velike oddaljenosti pa jih imenujemo zunanje, poprejšnje 4 pa notranje premeničnice.

Velikansko daljavo imamo torej zdaj prehiteli, predno pridemo do prve zunanje premeničnice, ki je v primeri z zemljo še več kakor 5-krat bolj oddaljena od solne. Dozdeva se nam skoro neverjetno, da bi bil ta velikanski prostor med znotranjimi in zunanjimi premeničnicami popolnoma prazen. Res tudi tu srečavamo svet za svetom, ki vsi urno tekajo v krogih, oklepajočih se eden drugega, ali vendar so v primeri s poprejšnjimi silno majhni; kajti vsi skupaj — in gotovo jih je več kakor 120 — nimajo toliko tvarine kakor naša zemlja sama. Najmanjši, ki se med drugimi tudi veselo vrti, je kroglica, koje premer samo 3 milje meri. Na zemlji imenujemo te majhne svetove "planetoide" ali "asteroide". Astronomi so že pred davnimi leti spoznali, da najbližje zunanje premeničnice oddaljenost od solne ni razmeroma z oddaljenostmi, ki smo jih našli pri znotranjih. Iskali so torej v tem velikem prostoru po novih svetovih in zapazili z izvrstnimi daljnogledi tudi te majhne. Prvega so zagledali l. 1801. in dali mu ime "Cereza". Od istega časa naprej do dandanes so jih marljivo iskali, ali mi se zdaj lahko prepričamo, da še niso vseh zapazili.

Pa kakor da bi nam bila ta telesca časa kratila, dospeli smo že do velikanske premeničnice, ki je 107 milijonov milj od solne oddaljena. Ker je med vsemi premeničnicami največja, dali so ji astronomi primerno ime "Jupiter". Njegova telesnina je za eno tretjino večja kakor vseh drugih premeničnic skupna tvarina in zavzema 1414krat toliko prostora kakor naša zemlja; njega teža pa je samo 340krat večja. Torej je treba še več kot 4krat toliko tvarine od tega sveta, da dobimo isto težo kakor pri naši zemlji. Svoj pot okrog sveta prehodi šele v blizu 12 zemljinih letih. Tudi Jupiter je zavrt v zrak, po katerem se podijo veliki temni oblaki; tedaj ima tudi ta svet vodo in je potemtakem pripraven za življenje. Sledajno smo se spustili bližje ravnanja na njegovo površje; silni vihar se nas poloti ter nas vrti s strašno hitrostjo od zahoda proti

vzhodu. Pod seboj pa zapazimo razsrdno morje; buččih valov plosk in šum nam doni na ušesa in zadovoljni smo, da najdemo na visokem obrežju varno zavetje. A naši udje so težki, kakor da bi bili iz svinca. Vse žile moramo napeti, da lazimo nekoliko korakov naprej; kajti tega sveta privlačnost mora njegovi teži prirediti tudi 340krat večja biti kakor pri naši zemlji. Solnce, ki se nam tukaj skrat manjše dozdeva kakor v našem domovju, je zato neločljivo v krvavordečem svitu. Kako pa zdaj ostrmimo, ko se nam namesto ostrme meseca prikažejo zaporedoma štirje, ki med drugimi zvezdami razsvetljejejo nočno temoto.

Ker se pa tako težko gibljemo, naveličali smo se hitro tega sveta in pomaknemo se 90 milijonov milj naprej do njegovega sosedu "Saturna". Ta premeničnica, četudi manjša od Jupiterja, je še vendar 800krat večja od naše zemlje, nje teža pa je samo 101krat toliko; naše zemlje tvarina je tedaj skrat gostejša. Dnevi na Saturnu še niso niti tako dolgi, kakor naši pol dnevi; kajti ta svet se že v 10 urah in 29 minutah enkrat zavrti okrog svoje ose; okrog solne pa dovrši svojo pot šele v 29 in pol zemljinih letih. Jako čudne spreminjivosti najdemo pri tem svetu. Tukaj zapazimo celo 8 mesecev, ki ga vestno spremljajo pri njegovem potovanju. Vrh tega pa še ima ta svet poseben kinč, kojega nimamo nobena druga premeničnica. Opasan je namreč okrog ravnanja s prostro visokim velikim obročem, ki je, kakor se precej prepričamo, sestavljen iz mnogo posameznih obročev, torej je celi sistem. Dozdeva se nam, da je kakih 6000 milj širok in 30 milj debel. Ker najdemo tudi zrak, ki sicer ni tako gost kakor na naši zemlji, hočemo se na njem nekoliko pomuditi. Vseeno se torej blizu ravnanja, da bi si vse natančneje pregledali. Nebo se nam prikaže podprto z omenjenim obročem, ki ne more biti samo kak hlap, kajti njegova senca je jako temna. Četudi zapazimo solnce visoko na nebu, vendar se nam dozdeva na tem svetu nekako temno, in miraz nas začne tresti po vseh udih. Ko se ozremo proti tečajema, vidimo vse kraje polne ledovja, ki sega senteritja daleč proti ravnanju. Saj pa tudi ne more biti drugače, ako pomislimo, da v toliko daljavo ne morejo več solnčni žarki dohajati tako gorki in svetli kakor na naši zemlji.

Nočemo se torej več tukaj muditi; podajmo se naprej k njegovemu sosedu. Pa daljave, po katerih so ti svetovi ločeni eden od drugega, nahajamo vedno večje in večje. Zdjaj nam je treba prehiteti že skoro 200 milijonov milj, da pridemo do tretje zunanje premeničnice "Uran" imenovane. Od solne je ta svet za celih 396 milijonov milj oddaljen. Dasi je dosti manjši od Jupiterja, vendar se zavzema 90krat toliko prostora kakor naša zemlja in je 141/2krat težji od nje. Njegova gostota je torej vsaj 6krat manjša od gostote, ki jo nahajamo pri tvari naše zemlje. Svojo pot okrog solne prehiti šele v 84 zemljinih letih in od solne dobiava 400krat manj svetlobe in gorkote kakor naša domovja. Vendar ne čutimo tu nikakega mraza, ko se mu približamo; kajti od daleč že zapazimo, da je tega sveta tvarina neka še žareča tekočina, koje potirje se še ni ohladilo. Ne moremo torej nikakor misliti, da bi se mudili na njem. Predno ga pa celozapustimo, ugledamo še prekrasen prizor, ki nas posebno zanima. Njegovi meseci, katerih ima tudi 8, ne spremljajo ga namreč v oni plani, v kateri se sam premika okrog solne, ampak vrtijo se skoro navpično proti nji, tako da se nam dozdeva, kakor da bi v spiralki okoli njega krožili. Iz te prikazni pa smemo sklepati, da se ta svet sam skoro navpično vrti proti potu, ki ga hodi okrog solne.

Po tej posebnosti, ki odlikuje ta svet, raste še bolj naše zanimanje, in radovedni hitimo naprej do zadnje premeničnice, nad koje še vladuje naše solnce. Ime ji je "Neptun". Treba nam je res velike vztrajnosti, da dospemo do nje. Sledajno smo se spustili bližje ravnanja na njegovo površje; silni vihar se nas poloti ter nas vrti s strašno hitrostjo od zahoda proti

Izza črnih časov v rajni Avstriji.

Piše Kaver Moško.

1.

Nenadoma, kakor bi bilo tresnilo sredi zime, je prišel tisti dolgo pričakovani dan, ko so prišli po nas in nas povedli v ječo. Pričakovali smo ga namreč že v začetku vojne. Ako so se odprle duži, je bila vsakikrat prva misel: "Zdaj gredo." Vprašal sem nekake petke popoldne g. župnika Trunka, ki je bil ravno na obisku pri meni: "Ti, kakšen evangelij je pa v nedeljo?" On: "Zakaj vprašaš po evangeliju?" Jaz: "Moram vendar začeti misliti na pridigo." On: "Čemu? Saj ne veš, ali boš pridigal ali boš že pod ključem." V takem ozračju smo živeli v začetku vojne. Da nas niso zaprli že tedaj, je bila menda v veliki meri zasluga tedanjega beljaškega glavarja, dvornega svetnika Schusterja. Ta nas je dobro poznal in nas je, ker je bil, dasi Nemeč, še dovolj pravičen, ščitil. Tako smo polagoma postali mirni in smo se udali prijetnemu upanju. "Najhujši časi so minuli, nič ne bo." A ko je prišlo v Beljak višje vojaško poveljstvo, ki se je iz vojne z Lahom strahopetno ustanovalo v St. Vidu, in je moral dvorni svetnik Schuster iti, za naslednika pa je dobil pomembnega Poljaka, je zapihl drugačen veter.

Vojaske poveljnik je bil Rohr. Mažar. Tega geslo je bilo: "Onstran Litve vse mažarsko, tostran vse nemško." Še hujši je bil njegov pomočnik in naslednik Scotti, tisti Scotti, ki so ga v Bohinjski Bistrici, torej v slovenski občini, da je ni bolj slovenske, komaj da je iz Beljaka prišel tja, imenovali za častnega občana. Bože mili, se in težji od Urana. Natančneje pregledavši ga pa izprevidimo, da je 95krat toliko kakor naša zemlja, tehta pa samo 15krat toliko, tako da se torej niti po velikosti, niti po teži dosti ne razločuje od Urana. Krog solne preteče svojo pot šele v 164 in eni trinajstinki zemljinih letih. Vendar se tudi tukaj ne mirno muditi, ker nam prešlita vročina vročina skoro sapo zapira. Od solne ne dobiava ta svet niti tisoči del taliko gorkote kakor naša zemlja; zatorej pa mora biti tudi ta svet še žareča tekočina, in nikdo ne more določiti tisočletij, v kojih se bosta ohladila ta dva sosedu. Solnce se nam prikaže v tej silni daljavi samo kot zvezdica; zemlje pa ne bi mogli najti niti z najizvrstnejšim daljnogledom.

Nehote nam pride na misel velika bistroumnost zemljanov, ko občudujemo to celo skrajno premeničnico. Spominjamo se namreč, da je leta 1846. v Parizu računar Leverrier pri preiskovanju nekaterih nepravilnosti, ki so se zapazile pri Uranovem premikanju, našel po računih, da mora biti od Urana 224 milijonov milj naprej, še svet, kojega Leverrier sam še ni nikdar videl; vendar je natančno določil njega lego svojemu prijatelju, astronomu Galleju v Berlinu. In res Galle je z izvrstnim daljnogledom precej zapazil svet, kojemu smo se mi zdaj približali, namreč Neptun.

Dospeli pa smo sedaj do meje velikanskega prostora, v kojem gospoduje naše solnce. Vse, kar se imenuje tvarina, je odvisno pri svojem gibanju in premikanju posebnost od njegovega vpliva; ono vladuje v tem velikanskem kraljestvu. Vendar še nismo prišli vsenu prostoru do konec in kraja, ko smo v Neptunovi bližini; prostor se še razprostira na vse strani v daljave, koje so celo našemu duhu presilne. V njem so ustanovljena brezštevilna druga taka kraljestva s solnei in raznovrstnimi slugami, kakor smo to po vršno videli v kraljestvu svojega solne. Najbližje tako drugo solnce je od nas že tako daleč oddaljeno, da potrebuje svetlobo, ki v sekundi prehiti 41.000 milj, najmanj 3 in pol leta, predno dosegne do nas. Ta daljava pa je še v primeri z drugimi prava malenkost, ki se sme popolnoma prezirati. Takim neskončnim stvarim pa ne zaupa več naš duh; plah se vrne na zemljo v svoj naravni delokrog ter si išče zopet v njem primerno breme.

je nekaterim ljudem skominalo po avstrijskih križih!

Kakršni poveljniki, takšni podložniki. Načelnik vojaškega sodišča v Beljaku je izjavil beljaškemu g. prostu: "Wir werden alle diese windischen Pfarrer um Villach herum entfernen und die windischen Aufschriften aus den Kirchen werfen lassen." (Vse slovenske župnike bomo iz beljaške okolice odstranili in slovenske napise iz cerkev vrgli.) Moj Bog, ti slovenski napisi! Na križevem potu so bili, drugje jih itak ni bilo, pa še ti so te gospode tako grozno v oči bodili. Seveda mu je g. prost pojasnil, da smo instalirani, in nas cerkvena oblast ne more odstraniti, razen če bi kaj posebnega zagrešili, in še tedaj je potreben kanoničen proces, cerkvena preiskava in obravnava.

Nekaj dni pozneje so poslali h g. prostu vojaškega župnika Medeka po tisto številko cerkvene lista, kjer je priobčena papeževa okrožnica, kdaj in kako je mogoče župnika odstraniti. Žal, da je bil ta mož, ki je služil v ti nelepji zadevi iz ljubezni do odklovanj tako slepo avstrijski krivičnosti, rodod Čeh.

Štirinajst dni so študirali papežovo okrožnico. Ko pa niso našli tudi v njej poti, po katerih bi nas poslali z naših župni, so se enostavno poslužili starega, naselnega in surovega vojaškega sredstva: Zapri so nas — zapri zaradi veleizdaje!

Ravno tiste dni, v začetku marca 1916, so naši doživeli na laški fronti spet nekaj občutnih porazov. Ker pa je vendar bilo po vsi božji in človeški modrosti nemogoče, da bi bil avstrijsko-nemški oficir tepen po lastni krivdi in svoji nezmožnosti, je moralo biti vzrok poraza — kakor vedno — tudi potop izdajstva. Kje so izdajci? Nemec izdajalec biti ne more! Tudi ne tisti številni dučati mladih mažarskih, nemških in drugorodnih "usmiljenih sester", ki so na račun avstrijskih davkoplačevalcev nemškimi in mažarskim oficirjem v zabavo in v užitek kraljevske živele v beljaškem Parkhotelu — "untermienen und in die Luft sprengen" (podminirati bi ga bilo treba in v zrak spustiti), so govorili o njem nemški Beljajci — in so jim oficirji zvečer v pijanosti izbrbljali vse, kar so vedeli in znali. Kdo torej? Slovenci, seveda. Med temi pa zlasti duhovniki. Torej po njih!

Tako se je tiste dni dopolnila naša usoda...

2.

11. marca 1916 je bila sobota. Ob sobotah so duhovnike najrajši zapirali, v katoliški Avstriji namreč. V naglici potem navadno ni bilo mogoče dobiti namestnika, in so ljudje ostali v nedeljo brez maše. Tako je bil skandal večji. Večja, so sodili, tudi sramota. Večja pač za tiste nizkote avstrijske vojaške oblasti, ne za nas.

Vreme je bilo: dovolj toplo, sneg visok, a mamek in moker, ker se je pod toploto zraka razkrajal in tajal.

Sedel sem po sv. maši v sobi in pisal. Kar se mi je zazdelo, da stoji nekdo spodaj pri vhodu na dvorišče. Pogledam skozi okno: res, dva oficirja, nekaj orožnikov z nasajenimi bajoneti in nekaj civilistov govore s staro farovski služkinjo.

"Kaj pa bo?" sem se na tihem čudil. "Ali gredo k meni, po me? A zakaj? In ravno sedaj?"

Res, v tistem času tega nisem pričakoval. Zdelo se je, da so se duhovni vendar že pomirili, pomirilo se vsaj nekoliko tudi prvotno brezmiselnost in brezvestno divjanje vojaških oblasti.

Gledam — res, v župnišče gredo. Vstanem, grem na hodnik, do stopnic jim naproti.

Priopotaajo po stopnicah, mogočno in samozavestno, kakor da so doma, ne v tuji hiši. Pozdravijo me.

G. ritmoj-ter, vodja ekspedici- je, pravi vojaško-odločno, a še dovolj vljudno: "Hochwürden, über höheren Auftrag müssen wir bei Ihnen eine Hausdurchsuchung

vornehmen." (Gospod, po višjem povelju moramo izvršiti pri vas hišno preiskavo.)

Kaj sem hotel? Ali se naj vstavljam? Bilo bi nes pametno in nemogoče. Da bi se je bal, itak nisem imel vzroka. Zato sem jih prijazno povabil: "Prosim. Vsa hiša je gospodom na razpolago."

Ob devetih dopoldne se je pričelo premetovanje vsega ležečega in stoječega v župnišču in je trajalo do treh popoldne. Najbrž bi se dalje, ker knjig vendar niso še vseh preiskali, a se je gospodom kar videlo, kako so že lačni. Proti popoldnevu — nisem se vedel, da me nameravajo vzeti s seboj, sicer bi tega ne bil storil — sem jim ponudil, da nam moja služkinja, vsem skupaj skuhala kosilo. Ritmojster je prijazno odklonil. Še bolj prijazno sem jaz odpovedal sprejel, ker res nisem vedel, kje naj vzame, da to množico nasiti. Tako smo ostali vsi brez kosila.

Ko so mene pestili v župnišču, je drug oddelek preiskal, prebrskal vso cerkev, zakristijo, zvonik gor do vrha. Ves ta čas je bila vas zastražena po orožnikih. Župnišče in cerkev še posebej. Kamor sem pogledal, se je bliskal brijek bajonet. Petindvajset mož je poslala Avstrija nad mene, dasi v tistem velikem brozgastem snegu niti ne bi nikamor mogel iz župnišča, če bi res mislil na beg, kar pa bi bilo itak smešno in otročje. Samo ena gaz je bila iz župnega dvorca, v vas, vse naokoli visok sneg. Tudi v župnišču ne bi bil nihče izlaha prišel: pa bi tudi nihče ne poskusil, ker mi nihče pomagati ni mogel.

Avstriji je bilo pač za to, da bi nas tem bolj osramotila. Dosegla pa je v resnici le to, da so celo nasprotniki, vsaj potestnejši, govorili: "Kakor Judje po Kristusu so prišli po gospoda."

V cerkvi je moral biti voditelj tistim gospodom cerkvenik, pamen-tan in odločen mož. Edini on se je odkril v cerkvi, vsi drugi fini avstrijske gospodje, detektivi in orožniki, so imeli ves čas kloboke in kape na glavi. Morla bi jim sicer ušla njih pamet. Izguba bi ne bila velika.

(Pride še.)

Prah se k prahu vleče, duh za večnini le hiti, kadar se cyrosti mreže, ki ga ujetega drži.

Dr. L. Toman.

Rad bi izvedel za mojega brata JOHNA LONCHAR. Predno se podam v stari kraj, bi ga še rad videl, zato ga prosim, če bo čital ta oglas, naj precej sem pride; če on ne bere Glas Naroda, pa prosim druge rojake, da ga opozore. Ne iščem ga zato, da bi mi kaj dolgoval, samo zato, da bi sem prišel prej ko je mogoče, da bi se z njim osebnostno pomenil. Frank Lonchar, Box 728, Richmond, W. Va. (2-5-10)

IMPORTIRANE BRINJEVE JAGODE
Najboljše vrste
Vreča 130 funtov \$13.—
K naročilu priložite Money Order.
MATH. PEZDIR
Box 772, City Hall Sta.
New York, N. Y.

Zastonj!
Ali ti radi imeli to dragoceno URO-KUKAVICA, ki je zadnja iznajdba sedanjega časa? Če bi jo rad pisal takoj, kajti mi imamo samo 2.000 URO-KUKAVIC, katere bodo razpisane čisto zastonj vsakemu, ki nam pošlje naročilo za poslačen uro ne kameje kot v teku tridesetih dni. Vi nikdar niste imeli najmanjše prilike videti te čudovite ure z barometrom, ki bo dana čisto zastonj z vsako kupčnico uro. Mi stavimo ponudbo samo vsled tega, ker vas hočemo seznaniti z našimi ameriškim urami.
Ta ura je poslačena, ima krásno vrisan dvojni pokrov, je prvotno dovršena ter tudi izgleda kot ura, za sto dolarjev. Naša ura ima v Ameriki napravljeno železje z zadostnim številom kamnov, je NAJBOLJŠI CASOMETER, ki se ga da kupiti za denar ter je garantirana za dvajset let.
Mi ne precejujemo naših stvari pač pa navajamo samo čista dejstva, kar vam je lahko razvidno iz našega brezplačnega poskusnega načrta, s glavnim s kojim vam bomo dali to uro na desetdnevno brezplačno poskušnjo, in če pa tem času se boste zadovoljni žnjo, vam bomo z veseljem vrnil denar. Ali ni to dovolj pošteno? Ali si lahko mislite kako veliko garancijo?
Ta ura je vredna \$20.00, tokrat tega meseca jo imate pa lahko za samo \$12.95. Ker je ta posebna navedena razprodaja veljavna samo za ta mesec, vam pripravljamo, da se podate na potovanje in spomnite se, to bo lep okrasek vašega doma.
KDO PRVI PRIDE, JE PRVI POSTREZEN.
Ta čudovita iznajdba ne kaže samo časa kot vsaka ura pač pa tudi pove dva dni vnaprej, če bo del ali solnce. Vmaka naj bi ukoristilo to veliko ponudbo!
Ne pošiljajte nam denarja, ampak samo izrežite ta oglas in ga nam pošljite s 25 centi v poštnih znamkah za porjite poštnih stroškov. Osnatek boste pisali, ko boste dobili ura in uro-kukavico z barometrom.
NE OBSTAVLJAJTE SE — PIŠITE DANES
KORPORACIJA PRIDE, JE PRVI POSTREZEN.
UNION SALES COMPANY, 2028 W. Chicago Ave. CHICAGO, ILL.

Rad bi izvedel za svojega brata ALOJZIJA BOGATAJ. Zadržje pismo sem prejel od njega pred 11. leti, bil je takrat v Pennsilvaniji. Slišal sem, da se je preselil v Washington. Prosim, če enjene rojake, če kdo ve za njegov naslov, da bi mi sporočil, za kar se že vnaprej zahvaljujem. Ako bo sam čital te vrstice, naj se oglasi svojem bratu, ker mu imam več važnih reči sporočiti iz starega kraja. — George Bogataj, R. R. 8, Pittsburg, Kansas. (4-6-10)

JOSIP KORBAR, ki je stanoval na Bon Air, Conemaugh, Pa., naj se mi nemudoma zglesi. Dobil sem iz stare domovine sodnijske listine, katere ima on podpisati, predno so veljavne glede posestva, kojega sem jaz od njega kupil. Torej kupna pogodba ni veljavna prej, da jo on podpiše. Prosim ga torej, da se mi takoj javi, da mu pošljem te listine v podpis. — Frank Breznikar, 24 Main St., Conemaugh, Pa. (2-5-10)

ŽENITNA PONUDBA.

Mladenci Slovence, star 27 let, se želi poznati s Slovenko v starosti od 18 do 25 let. Jaz imam precejšnjo svoto prihranjenega denarja in mislim prijeti trgovino, zato bi rad dobil pošteno Slovenko za ženo, ki je zmožna angleščine. Sprejeto je še resne ponudbe. Tajnost je jamčena. Moj naslov je: John Scannan, Box 37, Cassville, Monongahela Co., W. Va. (5-6-10)

SANTAL MIDY
Odravi katar mehurja in odstrani vse v 24 urah.
Vauka pilula MIDY
Vse vrste se ponaredb.
Na prvi vseh lekarnah

POSESTVO NAPRODAJ.
Prodam lepo posetstvo s hišo in vsem stanjem v Kostanjevici št. 56 na Dolenjskem po zmerni ceni. Vsa nadaljša pojasnila daje lastnik: Frank Hodnik, 9652 Euing Ave., South Chicago, Ill.

SUHO GROZDJE
Importirano iz starega kraja
22 centov funt.
Boksa 50 funtov \$11.00
Posebne cene na veliko.

BALKAN IMPORTING CO
51-53 Cherry Street
New York, N. Y.

Dr. Koler
SLOVENSKI ZDRAVNIK
638 Penn Ave. Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik, specializirani v Pittsburghu, ki ima 38-letno prakso v zdravstvu vseh vrst bolnikov. Zastupljenje kravitom 606, ki za izločanje ali odstranjevanje iz telesa v grlu, izpadanje las, bolečine v kosteh, pridite in izdajte vam bomo kri. Ne čakajte, ker ta bolezen se razšira. Vse nakupe tolerani zdravim po elektronski metodi. Kakor hitro opazite da vam prebujate zdravje, ne čakajte, temveč pridite in jaz vam bom sodeli pomagal. Hydrocol ali vodno kilo odstranim v 36 urah in sicer brez operacije. Bolniki mehurja, ki povzročajo bolečine v križu in urinu in včasih tudi pri puščanju vode, odstranim s gotovostjo. Revmatizem, trzanje, bolečine o tekeline, srbečica, škroče in druge kožne bolezni, ki nastanejo v slednji medsebojni, odstranim v kratkem času ni potrebno rezati. Uradne ure: vsak dan od 8 ure jutraj do 8. zvečer; v petkih od 8. jutraj do 8. popoldne; ob nedeljah od jutraj do 2. popoldne.

Bolgarski Krvni Čaj

Je danes najboljša družinska zdravila na svetu. Kna oseba pripoveduje, kako ji je odpravil v eni noči hud prehlad, drugi pravi, kako ga je zadržal pred pljučnico, tretji pripoveduje, kako mu je prebral revmatizem, drugi zopet, kako je pomagal njegovemu železu in črevesju. Ni čuda, da ga uporabljajo in slavno milijoni. Dobite štakljico Bolgarskega Krvnega Čaja, danes od svojega lekarnarja, nikar niste lahko povedali, dobre novice drugim trpečim. Če ga vaš lekarnar nima, ga morate imeti takoj. Hitra pošiljate bo odpravljena zavarovano, poština plačana. Pošljite \$1.25 za en veliki družinski zavej, ali \$3.15 za tri zaveje ali \$5.25 za šest zavejev. Naslov: H. H. Von Schlick, President Marvel Products Company, 9 Marvel Building, Pittsburgh, Pa.

Napravite to mrzlo sobo udobno.

Perfection Oil Heater bo pregnal jesenski mraz iz neudobnih sob. Tako je pripraven, lahak za ravnanje, lahak za polniti, lahak za čistiti. Kjerkolisbodi je v okrasek. In gor osem ur z eno galono dobrega Socony petroleja.

Kupite Perfection Heater danes in veselite se ga to jesen, prihodno zimo ter spomlad.

Polje aspehe uporabljajte Socony petroleja.

PERFECTION Oil Heaters
STANDARD OIL CO. OF NEW YORK

Zastonj! **"URA KUKAVICA"** **Zastonj!**

UCKOO CLOCK WITH BAROMETER

Ali ti radi imeli to dragoceno URO-KUKAVICA, ki je zadnja iznajdba sedanjega časa? Če bi jo rad pisal takoj, kajti mi imamo samo 2.000 URO-KUKAVIC, katere bodo razpisane čisto zastonj vsakemu, ki nam pošlje naročilo za poslačen uro ne kameje kot v teku tridesetih dni. Vi nikdar niste imeli najmanjše prilike videti te čudovite ure z barometrom, ki bo dana čisto zastonj z vsako kupčnico uro. Mi stavimo ponudbo samo vsled tega, ker vas hočemo seznaniti z našimi ameriškim urami.
Ta ura je poslačena, ima krásno vrisan dvojni pokrov, je prvotno dovršena ter tudi izgleda kot ura, za sto dolarjev. Naša ura ima v Ameriki napravljeno železje z zadostnim številom kamnov, je NAJBOLJŠI CASOMETER, ki se ga da kupiti za denar ter je garantirana za dvajset let.
Mi ne precejujemo naših stvari pač pa navajamo samo čista dejstva, kar vam je lahko razvidno iz našega brezplačnega poskusnega načrta, s glavnim s kojim vam bomo dali to uro na desetdnevno brezplačno poskušnjo, in če pa tem času se boste zadovoljni žnjo, vam bomo z veseljem vrnil denar. Ali ni to dovolj pošteno? Ali si lahko mislite kako veliko garancijo?
Ta ura je vredna \$20.00, tokrat tega meseca jo imate pa lahko za samo \$12.95. Ker je ta posebna navedena razprodaja veljavna samo za ta mesec, vam pripravljamo, da se podate na potovanje in spomnite se, to bo lep okrasek vašega doma.
KDO PRVI PRIDE, JE PRVI POSTREZEN.
Ta čudovita iznajdba ne kaže samo časa kot vsaka ura pač pa tudi pove dva dni vnaprej, če bo del ali solnce. Vmaka naj bi ukoristilo to veliko ponudbo!
Ne pošiljajte nam denarja, ampak samo izrežite ta oglas in ga nam pošljite s 25 centi v poštnih znamkah za porjite poštnih stroškov. Osnatek boste pisali, ko boste dobili ura in uro-kukavico z barometrom.
NE OBSTAVLJAJTE SE — PIŠITE DANES
KORPORACIJA PRIDE, JE PRVI POSTREZEN.
UNION SALES COMPANY, 2028 W. Chicago Ave. CHICAGO, ILL.

Svečenik in detektiv.

Detektivski roman. — Angleški spisal G. K. Chesterton.

Za "Glas Naroda" priredil G. F.

32

(Nadaljevanje.)

Kalon, profet, je ostal vsprilo tega papirja prav tako nepremišljen in nedostopen kot je bil dotedaj. Flambeau je vzel deklet list iz roke ter pričel čitati z vedno naraščajočo zmožnostjo. Spis se je v resnici prišel z običajno obliko testamenta, a po besedah "jaz podarim in zapustim vse kar lastujem" je bilo pisave naenkrat konec in nastopile so neke črke. Nobenega sledu ni bilo o imenu dediča. Presenečen je izročil Flambeau ta spis svojemu prijatelju, duhovniku, ki je vrgl nanj pogled ter ga molče izročil svečeniku solnece.

Le en treutek in nato je napravil ta svečenik v svoji dolgi halji dva velika koraka po sobi in ko je stopil pred Johano, je bilo videti, da mu hočejo oči stopiti iz jamice.

— Kak lopovski čit! ste izvršili tukaj? — je zakričal. — To ni vse, kar je Pavlina spisala.

V presenečenje ostalih je bil to naenkrat popolnoma drug glas, ki je naenkrat govoril v ameriškem narečju. Kot plaše je padel z njega na mestu njegove izbran izgovor.

— To je vse, kar je ležalo na pisalni mizi, — je odvrnila Johana, ki mu je stala nasproti, še vedno s kislim smehljajem na ustnicah. Naenkrat pa je prišel mož na naravnost ostuden način proklinjati. Nekaj presenetljivega je ležalo v tej popolni izpremembi človeka, kajti izgledalo je kot da je padlo z njega njegovo pravo lice.

— Čujte, — je rekel, — skoro rez sape vsled proklinjanja, — tudi če sem tisočkrat pustolovec, ona je morilka. Da, gospoda, tukaj imam pojasnilo smrti v njenem smislu in brez vsakega zamaknevanja. Uboga stvar je napisala svojo oporoko meni v prilog, a tedaj je prišla k njej njena prokleta sestra, prišla za pero, jo potegnila k vspenjači ter jo snila navzdol, še predno je mogla spisati do konca. Še bomo potrebovali verige.

— Kot ste prav pravilno pripomnili, — je odvrnila Johana z grodo hladnosti, — je vaš služabnik pošten mlad deček, ki ve, kaj je prisega. Pred vsakim sodiščem lahko priča, da sem bila z nekim delom v vašem uradu zgoraj in sicer pet minut predno je moja sestra padla navzdol. Mr. Flambeau vam bo lahko potrdil, da me je našel tam.

Vse je molčalo.

— Potemtakem, — je rekel Flambeau, — je bila Pavlina sama, ko je padla navzdol ter je bil to samomor.

— Bila je sama, ko je padla navzdol, — je rekel oče Brown, — to ni bil samomor.

— Na kak način pa je torej poginila? — je vprašal Flambeau nestržno.

— Bila je umorjena.

— Naj je bila vendar popolnoma sama.

— Bila je umorjena dočim je bila popolnoma sama, — je odvrnil duhovnik.

Vsi so se presenečeni ozirli vanj, a on je vstrajal mirno na svojem mestu in njegov glas je bil brez barve in miru.

— Hotel bi vedeti le to, — je zakričal Kalon, — kedar bo prišla policija, da odvede to morilko sestre. Ubila je svojo lastno kri in meso, ukradla meni pol milijona....

— Le mirno, protok, — ga je prekinil Flambeau porogljivo, — mislite na to, da je edli ta svet le dežela megla.

Svečenik solnece je hotel zopet zazgeti svojo pozo.

— Ni le radi denarja, — je zakričal, — čeprav bi bila z njim naša stvar trdno utemeljena po celem svetu. Gre tudi za želje moje ljubice. Za Pavlino je bilo vse to sveto. V obeh Pavline....

Oče Brown je naenkrat skočil pokone, tako nenadno in silno, da se je stol za njim prevrnil. Bil je bled kot mrlič, a vendar je plamtel v upanju in njegovo oko je žarelo.

— To je, — je vzkliknil z jurnim glasom, — To je pot, po kateri je treba iti. V obeh Pavline....

Veliki prorok se je pred neznatnim duhovnikom umaknil v skoro blazni zmed.

— Kaj mislite? Kako si drznete? — je ponavljal zopet in zopet.

— V obeh Pavline, — je prišel duhovnik in njegove oči so postajale vedno bolj blesteče. — Nadaljujte, v imenu božjem, nadaljujte. Najbolj podli zločin, katerega je izumil ta satan, postane lažji vsled priznanja. Prosim vas, da priznate. Nadaljujte! V obeh Pavline....

— Pusti me, hudič, — je zakričal Kalon, ki se je zvijal kot vkleknjen velikan. — Kdo si ti, ti prokleti spijon, ki predeš svoje mreže krog mene? Pusti me, pusti me.

— Ali naj ga držim? — je vprašal Flambeau, ki je zastavil vrata, katera je Kalon že odprl.

— Ne, ne pusti ga oditi, — je rekel oče Brown z globokim vzdihom, ki je prihajal iz dna duše. — Pusti pobegniti Kajna, kajti on pripada Bogu.

Molk je vladal v sobi, ko je Kalon odšel in za nestržno ravavo Flambeauja je bil ta molk neskončno mučen. Johana Stacey pa je medtem hladno pospravila listine na svoji mizi.

— Oče, — je rekel konečno Flambeau, — moja dolžnost in ne le moja radovednost me sili k temu, da izvem, kdo je izvršil ta zločin.

— Kateri zločin? — je vprašal oče Brown.

— Ta s katerim imamo tukaj opravka, seveda, — je odvrnil njegov nestrpni prijatelj.

— Opravka imamo z dvema zločinoma, — je pojasnil oče Brown. To sta dva zločina zelo različne tehtnosti, dva zelo različna zločina.

Potem ko je Johana Stacey spravila svoje listine v vred, se je pripravila, da zapre pisalno mizo in medtem je nadaljeval oče Brown, — ki se je briga za tako malo kot za Flambeauja.

— Oba zločina, — je nadaljeval, — sta se obračala proti isti slabosti in proti isti osebi v boju za njen denar. Kdor je izvršil večji zločin, je našel svoj načrt prekrižan od manjšega zločina in kdor je izvršil manjši zločin, ta je dobil denar.

— Prenehajte vendar s svojim predavanjem, — je rekel Flambeau. — Povejte vse s par besedami.

— Vse se da stisniti skupaj v čno besedo, — je odvrnil njegov prijatelj.

Johana Stacey si je medtem natanknila na glavo svoj klobuk in dočim je rekel oče Brown — Pavlina je bila slepa.

— Slepa? — je zakričal Flambeau ter se vpravnil do svoje polne višine.

— Tičalo je to v njeni krvi. Njena sestra je hotela nositi očala, a Pavlina ji tega ni dovolila, kajti imela je svojo posebno filozofijo, da ni treba pospeševati takih slabosti s tem, da se jim popusti. Ni hotela priznati oblaka, ki je ležal na njenih očeh ali je vsaj skušala

pregnati ga s svojo voljo. Na ta način so postajale njene oči slabše in slabše od napora, a najhujše je prišlo šele pozneje. Seznaila se je s tem dragocnim profetom ali kot se že imenuje in ta jo je učil gledati z golim očesom v solnce. To se pravi "sprejeti Apola". O, da bi bili ti moderni pogani vsaj taki kot so bili stari, potem bi bili dosti morejši. Stari pogani so vedeli, da mora imeti nago oboževanje ravne svoje okrate strani. Vedeli so, da oko Apola slepi in požiga.

Po kratkem odmoru pa je nadaljeval duhovnik s svojim čudilnim glasom:

— Če jo je oni vrag namenoma ostopil ali ne, — nobenega dvoma ne more biti o tem, da jo je s pomočjo nje e slepote namenoma umoril. Enostavnost in priprostost tega zločina je že samoposobi strašna. Kot veste sta se ona in on vozila teh avtomatičnih vspenjačah. Vi veste kako tiho in neslišno se premikajo gorindol te vspenjače. Kalon je spravljal vspenjačo do mesta, kjer je ona izstopila ter videl skozi odprta vrata, kako je na svoj počasn in oprezen način, lasten slepem, pisala oporoko, katero mu je obljubila. Rekel ji je, da ima zanjo pripravljeno vspenjačo, da lahko pride k njemu, kakor hitro bo gotova. Nato pa je prišil na gub ter brezslušno odšel za eno nadstropje višje ter molil povsem varno pred obljubeno cesti, ko je uboga stvar, potem ko je končala svoje delo, veselo pohitela tjakaj, kjer naj bi jo sprejela vspenjača in ljubinec....

— Dosti, dosti, — je zakričal Flambeau.

(Dalje prihodnjic.)

Iz indijskih pripovedk.

ŠIVOVA ŽENITEV.

Himalaja, bog znanega gorovja v Indiji, je imel za svojo ženo Meno, lepo hčerico Parvati imenovano, ki je po svoji izvanredni lepoti med indijskimi deklicami zaslovela. Narada, posel bogov, jo zapazi in takoj odloči, da mora postati ta devojčica Šivova žena, kajti ona je baje edina bogu primerna soproga.

Šiva je bil pravzaprav vdovec; zakaj njegova prva žena mu je bila v ogenj skočila, ker ni hotel k nekemu darilu povabiti njegovega očeta Dakša, dasi je vse druge bogove bil prav prijazen in daritveni obred povabil. Žaloval je tedaj Šiva in bridko pokoro delal.

Oče Himalaja pa je bil s to Naradovo nakano dočela zadovoljen in je zapovedal Parvati, naj se poda s svojimi tovarišicami in prijateljicami na goro, kjer Šiva preiščuje ničemurnost sveta, in naj ga prav lepo počasti.

V tem času je neki demon, Taraka, svet hudo mučil; v tej stiski so ljudje celo pozabili bogovom darovati. Raditega so se podali bogovi k najvišjemu bitju — k Brahmi — in ga prosili pomoči; Indra je razlagal njih žalostni položaj. Prijazno jih poslušal Brahma in obljubil pomoč; pomagati pa more samo Šivov zarod, Šivov sin. Vsi se tedaj goro Himalaja, kjer dela Šiva trdo pokoro; spremljata ga pa njegova žena Rati in Madhava, bog poudadi.

Ko pride ta mala izborna družbica na goro, obléce narava svojo najkрасnejšo ponladansko opravo; rožice cveto in razprostirajo svojo vonjavo, ptice prepevajo, da se mora sree človeku zaigrati rajске lepote. Šiva pa je še vendar globoko zamišljen in se ne briga za lepo naravo. Že omaguje Kama, kar se Parvati prikaže; to dá Kama nov pogum. Nandini, poveljnik Šivovega spremlstva, katero je molče in v spoštljivi daljavi opazovalo zamaknjena Šiva, naznani svojnemu gospodu, da je Parvati došla slavit ga. Njeni spremljevalci posujajo tla z rožicami, in Himalajeva hčerica se lepo nakloni Šivu. Bog se ji spodobno zahvali ter v povračilo za poklon ji želi vdanega moža. Ko Šiva lepo sramežljivo deklicke opazuje, ki svoje naklonjenosti njemu nasproti ni mogla prikriti, začne v svojem trdem sklepu omagovati. Sam hitro zapazi to izpremembo v sebi ter se pazno ogleduje, odkod bi utegnila prihajati. V tem hipu pa zagleda boga ljubezni in zažene nanj iz svojega tretjega oka v čelu vničevalen ogenj; takoj se izpremeni Kama v pepel. Šiva izgine, in Himalaja nese svojo lečo na dom. Globoko užaljena se prepusti Rati bridki togi ter zdihuje po milem soprogu.

Parvati, prepričana po bridki skušnji, da jej krasno telo ne pomaga k temu, da bi se izpolnila skrivne želje, hoče se posvetnemu življenju odpovedati ter se pokoriti v samotni puščavi; niti oče, niti mati je ne moreta odvrtiti od storjenega sklepa.

V tem trenutku se prikaže neki puščavnik, katerega Parvati prijazno sprejme. Ta mož hoče zvedeti, zakaj je ona sklenila tako ostro pokoro delati. Ker noče ona sama povedati tega, namigne prijateljcem, naj one govoré. Te družice pa tuje vse brez okolišev razodenejo.

Da bi izvedel za svojega prijatelja FRANKA VUSENIK, doma iz vasi Veliki vrh. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za njegov naslov, da mi blagovoli sporočiti, ali naj se pa sam javi naslov: Don Intihar, Box 23, Onoville, N. Y. (5-6-10)

Kje je moja sestra KATARINA NOVNIČ? Doma je iz Banjaleke na Dolenjskem. Pred tremi leti se je nahajala v Gary, Ind. Za njen naslov bi rada zvedela sestra Sophie Osterman, 202 Knickerbocker Ave., Brooklyn, New York. (4-5-10)

KRETANJE PARNIKOV

KEDAJ PRESLIŽNO ODPLUJEJO IN NEW YORKA.

ARGENTINA	9 okt.	Trst
OLYMPIC	9 okt.	Cherbourg
AQUITANIA	12 okt.	Cherbourg
LA TOURAINE	12 okt.	Havre
LA LORRAINE	15 okt.	Havre
NEW YORK	16 okt.	Cherbourg
ADRIATIC	20 okt.	Cherbourg
LAFAYETTE	23 okt.	Havre
ST. PAUL	23 okt.	Cherbourg
CANOPIC	25 okt.	Genoa
ROCHAMBEAU	28 okt.	Havre
MAURETANIA	28 okt.	Cherbourg
LA SAVOIE	30 okt.	Havre
RE. D'ITALIA	30 okt.	Genoa
PHILADELPHIA	30 okt.	Cherbourg
AQUITANIA	2 nov.	Cherbourg
PRES. WILSON	3 novembra	Trst
PESARO	6 nov.	Genoa
PANNONIA	9 nov.	Trst
CRETIC	9 nov.	Genoa
IMPERATOR	11 nov.	Cherbourg
REGINA	4 dec.	Genoa

Gleda cen za vožnje na tve in vaa drugo poljanila. Črtnite se na trdko FRANK SAKER 82 Cortlandt St. New York

LLOYD SABAUDO

3 State Street New York
Prihodnje odplutje iz New Yorka parnik na 2 vijaka RE D'ITALIA 30. oktobra
Iskajajo se direktni vozniki šteti do vseh glavnih mest v Jugoslaviji.
Brezplačno vino polnikom 3. razreda.

Cosulich črta

Direktno potovanje v Dubrovnik (Gravosa) in Trst.

ARGENTINA .... 9. oktobra
2. razred \$200 — 3. razred \$120 in \$5. davka.

PRES. WILSON ... 3. novembra

Potom listkov, izdanih za vse kraje v Jugoslaviji in Srbiji. Razkošne ugodnosti prvega, drugega in tretjega razreda. Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno vino.

PHILIPS BROTHERS & CO.

Passenger Department
4 West Street New York

Cunard Line

Parnik "Saxonia"

odpluje 30. oktobra

naravnost v Hamburg.

Tretji razred ..... \$120 do \$125

in \$5. vojnega davka.

Vprašajte pri najbližjem Cunard agentu.

Cunard Line

"Pannonia"

odpluje 9. NOVEMBRA

v Dubrovnik in Trst.

Cena za tretji razred:

naravnost v Dubrovnik in Trst \$125

in \$5.00 vojnega davka.

Oglasite se pri najbližjem Cunard agentu.

ANCHOR LINE

Parnik "Calabria"

odpluje 23. oktobra

naravnost v Dubrovnik in Trst.

Za tretji razred \$125 00

in \$5. vojnega davka.

Vprašajte pri najbližjem Cunard — Anchor agentu.

DOCTOR LORENZ

EDINI SLOVENSKO GOVOREČI ZDRAVNIK
SPECIALIST MOŠKIH BOLEZNI

644 Penn Ave PITTSBURGH, PA.

Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jaz sem že zdravim nad 23 let ter imam skušnjo v vseh boleznih in kes znam aloverzsko, zato vam morem popolnoma razumeti in spoznati vašo bolezen, da vas ozdravim in vrnem moč in zdravje. Skozi 23 let sem pridobil posebno skušnjo pri ozdravljenju moških bolezni. Zato me morete popolnoma zanesati na mene, moja skri pa je, da vas popolnoma ozdravim. Ne odlašajte, ampak pridite širpreje.

Jaz ozdravim zastrupljeno kri, masluzje in liše po telesu, bolezni v grlu, izdadanje las, bolezni v kosteh, stare rane, živčne bolezni, ošablost, bolezni v mehurju, ledcah, jetrah in želodcu, rmežico, revmatizem, katar, zisto šilo, nadsuha itd.

Uradne ure so: V ponedeljek, sredeh in petkih od 9. ure jutral do 5. popoldne. V torek, srbtkih in sobotah od 9. ure jutral do 5. popoldne. On nedeljah pa ne delam. On nedeljah pa ne delam.

PO POŠTI NE ZDRAVIM, PRIDE OSEBNO. NE POŽABITE IME IN NASLOV.

Dr. LORENZ 644 Penn Ave. PITTSBURGH, PA.

Nekateri drugi zdravniki rabijo tolmache, da vas razumajo. Jaz znm hvatako se iz starega kraja, zato vas la je zdravim, kar vas razumam.

ALI STE BOLNI?

Jaz vas bom ozdravil. Že več kot trideset let sem zdravil vse bolezni. Kožne, krvne, živčne, želodčne in revmatizem ter vsakovrstne druge bolezni. Lahko vam pokažem več dokazil naših rojakov, katere sem ozdravil. Jaz sem ozdravil, ko drugi niso mogli. Ne čakajte, hridite k meni predno je prepozno. Cene so take, ča jih lahko vsakdo zmore, Preiskava brezplačna.

European Medical Office

SPECIALIST

311 Smithfield Street Nasproti poštnega urada. Pittsburgh, Pa.

SLOVENSKA NOTARSKA PISARNA

ANTON ZBAŠNIK

soba 102 Bakewell Bldg., Pittsburgh, Pa.

vogal Diamond and Grant Sts. (nasproti Courts).

Izdeluje raznovrstne notarske dokumente, kot na pr. pooblastila, kupne pogodbe, pobornice, zaprisežene izjave in prošnje za dobavo svojcev iz starega kraja, Preiskuje lastninsko pravico zemljišč tu in v domovini, izdeluje prevode iz slovensčine na angleški jezik, ali obratno, tolmachi na sodnih ali pri komercialskih razpravah in daje vsakovrstne informacije zastoj. Cene nizke, delo točno in pravilno.

Grozdje sveže!

V par dneh ga zamorete dobiti naravnost iz Kalifornije. Odpoljamo samo na železniške vozove od 12 do 15 ton. Naš ravnatelj gosp. Kučič se sedaj nahaja v Kaliforniji in osebno vodi nakup ter pošiljatev. Mi imamo vsak dan nekoliko vagonov na poti in vsled tega je mogoče tekom nekaj dni dobiti grozdje v popolnem redu v vsakem mestu Amerike.

Grozdje suho, importirano!

Pošiljame ga kot prej iz New Yorka po znižanih cenah:

100 funtov prvovrstnega za \$22, drugovrstnega za \$20. Na debelo posebne cene.

Pišite ali pridite osebno na:

DALM. CALIFORNIAN GRAPE CO.

66 CORTLANDT STREET NEW YORK CITY

30 dnevna ponudba

za one, ki žele 14-karatne zlate ure. Imam jih od \$39, naprej. Veržice od \$15, naprej. Ker imam ogromno zalogo je iz prejšnjih časov, prodajam tako poceni. Vsa se lahko sam prepriča, ko blago dobi. Pišite, kaj želite in jaz vam pošljem C. O. D. Tako zamorete blago videti ob času sprejema. Prodajam srebrne in pozlačene ure po prijemnih cenah. Pozlačene veržice Jednotni in drugi priveski od \$2, naprej.

M. POGORELC

7 W. Madison Street Room 605 Chicago, Ill.

Nuga-Tone

Uspehi v dvasetih dneh ali se vam pa vrne denar.

Proizvaja bogato rdečo kri, močne stanovitne živce, življenja polne moške in ženske.

Če ste slabega zdravlja in pri slabi moči, če se vam spomin mrači in vaše telo n. ači, če ste se že navečali jemati pomirjiva in narkotika, sredstva, potem poskusite Nuga-Tone, in izprevideli boste, kako hitro se boste žutili drugačnega človeka! Devet desetih človeških bolezni, kot kipehanje, anamija, revmatične bolezni, glavobol, nevralgija, naprimer slabi tek, neurehna, vetrovi in kolcanje, saptje, pomankanje energije, pomankanje živahnosti, nervoznost, nespečnost, izhaja iz pomanjkanja živčne moči, redče zvoednele krvi in slabe krvne cirkulacije.

Vsak u, vsako delovanje trlesa je odvisno od živčne sile za avno življenje in delovanje. Živčna moč je poglavitna stvar za zavedanje, ledice, črd, utirpanje arca in krvno cirkulacijo. Nuga-Tone je najbolj uspešno zdravilo za nerodne in fizično izčrpanost. Ker sestoji iz osmeri važnih sestavin, ki vračajo zdravje ter jih beleza in fortorju — ter je brana krvi in živcem.

Nuga-Tone proizvaja življenje v jetra, ter ojačuje črva, da redno delujejo. Olivlja ledice ter izganja iz njih strupene sestavine. Nič več vetrov in kolcanja, težke sapa in poh. i za jezika. Nič več bolečin in boleznii Nuga-Tone dá le čudo. i tek. Nuga-Tone obožati kri, uredi krvno cirkulacijo, spanje, zdravja na lice in jasnost v oči. Gradi močne in postave moče, adra-veže in krasnejše tenko. Nuga-Tone ne vsebuje omamljivih sredstev, ne zdravil, katerih se človek navadi. Zavij je v pripraven zavojček. Pokrij je a sladkorjem, ugodnega okusa, ugoden za jemanje. Poskusajte ga. Priporočili ga boste vsem svojim prijateljem.

NADA POPOLNA GARANCIJA. — Cena Nuga-Tone je en (\$1.00) dolar za steklenico. Vsaka steklenica vsebuje devetdeset (90) tablet, polno mesečno zdravljenje. Vi lahko kupite šest steklenic, šestmesečno zdravljenje za pet (\$5.00) dolarjev. Jemajte Nuga-Tone drugo po drugi. Če ne morete izplačati ali plačati, vam bomo takoj vrnili denar. Iščite, da ne morete izgubiti ali plačati. — Mi prevarujemo riziko. Nuga-Tone je na prodaj pri vseh dobrih lekarnah po enaki ceni in enaki garanciji.

KO NAROČATE, SA POSLUŽITE, TEGA KUPONA.

NATIONAL LABORATORY, S. 20, 537 So. Dearborn St., Chicago, Ill.

Gospodje: — Prosim, dobite priloženo ..... za kar mi pošljite ..... steklenico Nuga-Tone.

Ime .....

Cesta in št. ali R. F. D. ....

Mesto ..... Država .....

ROJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJ-VEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.